

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ПРОУЧАВАЊЕ КУЛТУРНОГ РАЗВИТКА

Бр. 51/1
20.01.23 год.
Београд, Републички Филе број 4, тел. 2637-565

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗАВОДА ЗА 2022. ГОДИНУ

САДРЖАЈ

1	ИСТРАЖИВАЊА	3
1.1	Е-КУЛТУРА	3
1.2	КУЛТУРНЕ ПОЛИТИКЕ И ЛОКАЛНИ КУЛТУРНИ РАЗВОЈ	7
1.3	КУЛТУРНЕ ПОТРЕБЕ И НАВИКЕ У ДИГИТАЛНОМ МЕДИЈСКОМ ПРОСТОРУ	8
1.4	ПОЗОРИШТЕ ЗАЈЕДНИЦЕ.....	10
1.5	КУЛТУРНЕ ПРАКСЕ УЧЕНИКА ВИШИХ РАЗРЕДА ОСНОВНИХ ШКОЛА У СРБИЈИ	13
1.6	ЈАВНИ ИНТЕРЕС У КУЛТУРИ: КРИТЕРИЈУМИ ВРЕДНОВАЊА У ПРОЦЕСУ НОРМАТИВНОГ, ПЛАНСКОГ И ФИНАНСИЈСКОГ РЕГУЛИСАЊА ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА У КУЛТУРИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	14
1.7	МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ И МЕДИЈСКЕ НАВИКЕ УЧЕНИКА ГИМНАЗИЈА У СРБИЈИ	15
1.8	УПОРЕДНА АНАЛИЗА САДРЖАЈА УЏБЕНИКА ИСТОРИЈЕ	17
1.9	ИДЕНТИТЕТИ ЖЕНЕ У САВРЕМЕНОМ ВИЗУЕЛНОМ СТВАРАЛАШТВУ	18
2	МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ ЗАВОДА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ КУЛТУРНОГ РАЗВИТКА	19
2.1	КОНВЕНЦИЈА О ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ РАЗНОЛИКОСТИ КУЛТУРНИХ ИЗРАЗА.....	19
2.2	ПРОГРАМИ У КУЛТУРНОМ ЦЕНТРУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ПАРИЗУ (ФРАНЦУСКА).....	21
2.3	ЖИВИМО НЕМАТЕРИЈАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ (IN-CULT: LIVING INTANGIBLE CULTURE)	23
3	ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ.....	23
3.1	ЧАСОПИС КУЛТУРА.....	23
3.2	НЕМАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРНА И ГАСТРОНОМСКА БАШТИНА.....	27
3.3	НОВА ЕДИЦИЈА: КУЛТУРНИ КОД.....	28
4	ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАВАШТВО	29
4.1	КВИЗ ЗНАЊА ИЗ СРПСКЕ КУЛТУРЕ И ВРЕМЕНСКА ЛИНИЈА КУЛТУРЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И СРБА ВАН МАТИЦЕ.....	29
5	ПРОГРАМИ И ПРОМОВИСАЊЕ РАДА	30
5.1	ЦИКЛУС ТРИБИНА „СТЕВАН МАЈСТОРОВИЋ” И ПРОМОВИСАЊЕ РАДА ЗАВОДА.....	30
5.2	НАГРАДА НОВИЦА ТАДИЋ	45
5.3	ФОРУМ О ОПРАВДАЊУ СТВАРАЛАШТВА И БЕОГРАДСКИ КОНТРАПУНКТ.....	46
5.4	БИБЛИОТЕКА ЗАВОДА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ КУЛТУРНОГ РАЗВИТКА	48
5.5	PRESS ИЗВЕШТАЈ.....	49

1 ИСТРАЖИВАЊА

1.1 Е-култура

Институционална сарадња: Републички завод за статистику (РЗС), Републички геодетски завод, Народни музеј у Београду, Народна библиотека Србије, Архив Србије, Републички завод за заштиту споменика културе, Народно позориште у Београду, Филмски центар Србије

Основне информације о пројекту и разлози за наставак активности

Информациони систем е-Култура је континуирани пројекат Завода за проучавање развитка који се од 2013. године одвија у партнерству са Републичким заводом за статистику и представља извор података за званичну статистику у култури Србије.

Развој информационог система подразумева периодично преиспитивање основних евиденција и структуре података, као и њихово усклађивање са међународним стандардима, па је у складу с тим Завод постао члан ЕГМУС-а (европске мреже установа које су задужене за статистику о музејима на националном нивоу) 2017. године.

Информациони систем е-Култура, такође, представља основ за развој других националних пројеката и активности, као што су праћење реализације Акционог плана Владе Републике Србије, стратешко планирање у култури, те праћење ефеката предузетих мера државних органа на различитим нивоима управљања, као и обезбеђивање података за потребе Портала ГЕО Србија (Националне инфраструктуре геопросторних података) и Сектора статистике Секретаријата за управу Града Београда.

Поред континуираних активности у домену методологије, унапређују се процедуре ажурирања података као и развој технолошких решења. У складу са овим циљем, сваке године се додатним програмирањем система унапређује технолошко решење и омогућава унапређено претраживање и груписање података по додатним критеријумима и индикаторима.

Пројектне активности реализоване у 2022. години

Прва група активности односи се на редован процес одржавања и развоја система:

- ажурирање адресара;
- редован годишњи циклус статистичких истраживања (биоскопи, музеји и галерије са фондом, галерије и излагачки простори и позоришта);

- преиспитивање и редефинисање критеријума класификације, основних евиденција и постојеће структуре података;
- одржавање и даљи развој програмског пакета у складу са променама структуре и обима података, процедуре ажурирања и извештавања;
- редовно одржавање и унапређење структуре података на сајту пројекта е-Култура;
- припрема статистичких извештаја и публикација у сарадњи са Републичким заводом за статистику;
- учешће на редовном годишњем састанку групе ЕГМУС.

Друга група активности односи се на потпројекте започете током 2018. године за потребе Владе Републике Србије и Министарства културе Републике Србије, у којима подаци из е-Културе представљају основу за:

- анализу постојеће структуре података и платформе за праћење реализације Акционог плана Владе Републике Србије у делу који се односи на праћење посећености одабраних група установа на месечном нивоу;
- наставак рада на дисеминацији података за потребе ГЕО Србије (Националне инфраструктуре геопросторних података) и Сектора статистике Секретаријата за управу Града Београда;

Развој система е-Култура је од изузетног значаја за целокупан ресор културе у Србији и суштински је везан за процесе дигитализације на свим нивоима. Развојем јединственог истраживачко-информационог система, сви подаци о институцијама културе у Србији ће се налазити на једном месту у савременом информатичком окружењу, што представља основу за научно-истраживачки рад у култури, статистику у култури и индикаторе културног развоја. Овако конципирана истраживачко-информациона платформа и подршка култури омогућиће израду квалитативних и квантитативних индикатора о учешћу културе у одрживом друштвеном развоју.

У оквиру пројекта, током 2022. године реализован је и пилот пројекат **Концертне дворане и простори у Србији**

На иницијативу Министарства културе и информисања Републике Србије, Завод за проучавање културног развоја реализовао је пројекат под називом: „Концертне дворане и простори у Србији“.

У основи пројекта је прикупљање података о концертним дворанама и концертним просторима на територији Републике Србије и стварање базе података која би била јавно доступна.

Концертна дворана је сложена организација са широким спектром социокултурних чинилаца које обликују просторна решења, друштвене праксе, културне политике, искуства људи, управљање, програмска специфичност, изузетност.

Истраживање се спровело у циљу мапирања постојећих капацитета, као и ради стварања професионалне мреже и покретања заједничких иницијатива. У фокусу је промоција професионалне размене, односно, креирање нових професионалних могућности за сарадњу уметника и промотера. На тај начин, остварује се децентрализација у области музике, затим, одржавање репертоарске и жанровске разноликости у продукцији музичких садржаја, као и подстицање развоја публице.

Кроз мапирање концертних дворана и простора у Републици Србији, подстиче се даљи развој и обогаћивање конкурсне понуде у области музике. Резултати пројекта могу бити коришћени за квалитетније и осмишљено планирање капиталних инвестиција у овој области, нарочито тамо где се покаже да постоји дефицит техничких капацитета, односно, услова за реализацију музичких садржаја.

Подаци су прикупљани стандардизованим електронским упитником са 26 питања, распоређених у 6 целина: опште информације (тип простора и административни подаци), облик својине (јавно, приватно, остало), технички капацитети, технички капацитети – публика, процена стања техничке и друге опреме и музички програм. Линк за „online“ упитник прослеђен је на адресе 239 институција и то 184 поливалентна центра, 42 позоришта и 13 осталих дворана и простора (истраживачи Завода били су ангажовани да пронађу концертне дворане и просторе који се због структуре података нису могли наћи у бази институција културе еКултура). Од 239 институција којима је прослеђен линк за упитник, 12 је одговорило да нема концертни простор, тако да је планирани број био 227 институција и организација. На крају, упитник су попуниле 142 институције, што износи 62.6% планираног броја.

Електронска база података са адресаром концертних дворана и простора јавно је доступна порталу е-Култура <http://e-kultura.net/> (тип установе: Концертне дворане и простори), док ће комплетна база са свим подацима бити јавно доступна чим се подаци унесу у базу.

Музичко стваралаштво и извођење музичких дела је, кроз појединачне концертне наступе, промоције, фестивалске музичке програме и музичка такмичења, доминантан културни садржај у институцијама културе у Србији. Зато су резултати ове анализе изузетно важни у даљем свеобухватнијем сагледавању праваца развоја културне политике у области музичког стваралаштва. Све то у циљу унапређења услова и стандарда, инфраструктурних,

техничких сценских и других, са намером да се створе бољи услови за афирмисање музичких уметника, за подстицаје у образовању, развој публике и промоцију музичке културе.

Резултати овог пилот пројекта показују оправданост за планирање и извођење обухватнијег пројекта са унапређеним појмовним и методолошким оквиром, који би за циљ имао мапирање постојећих концертних капацитета у Србији са детаљним подацима о техничким карактеристикама концертних дворана и простора. Кроз мапирање концертних дворана и простора у Републици Србији, подстиче се даљи развој и обогаћивање конкурсне понуде у области музике. Резултати пројекта могу бити коришћени за квалитетније и осмишљено планирање капиталних инвестиција у овој области, нарочито тамо где се покаже да постоји дефицит техничких капацитета, односно, услова за реализацију музичких садржаја.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставка буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4214	Услуге комуникација.	Интернет и слично.	Закуп VPS сервера на годишњем нивоу и остале услуге комуникација.	135,000.00	127,381.36	7,618.64
4232	Компјутерске услуге.	Услуге израде и одржавања софтвера.	– Одржавање и унапређење програмског пакета/система е-Култура; – Програмирање модула за on-line истраживања.	350,000.00	350,000.00	0.00
5122	Административна опрема.	Рачунарска опрема.	Замена застареле рачунарске опреме.	250,000.00	249,485.00	515.00
5151	Нематеријална имовина.	Компјутерски софтвер.	– Софтвер за заштиту система Symantec Endpoint Protection (годишња лиценца); – Microsoft Office 365 Apps for Business (25 годишњих лиценци); – Adobe Acrobat Pro DC (1 годишња лиценца); – Софтвер за праћење правних прописа и измена (ParagrafLex – годишња лиценца); – Софтвер за рачуноводство (PSIT – годишња лиценца).	500.000.00	492,576.00	7,424.00
Укупно				1,235,000.00	1,219,442.36	15,557.64

1.2 Културне политике и локални културни развој

Министарство културе је крајем 2021. године донело одлуку да ће прва Национална престоница културе 2023. године бити Чачак. Градска управа Чачак је добијањем титуле

Националне престонице културе покренула иницијативу за израду локалног стратешког документа у области културе за период од пет година, од 2023. до 2027. године.

Градска управа Чачак је у септембру 2022. године формирала шесточлану Радну групу за израду Стратегије развоја културе за период 2023 – 2027. Градска управа Чачак је донела одлуку да први стратешки документ развоја културе изради партнерски са Заводом за проучавање културног развитка.

Стратегија развоја културе града Чачка 2023 – 2027 са петогодишњим Акционим планом рађена је од септембра до децембра 2022. године, и усклађена је са Законом о планском систему. Израда стратешког документа подразумевала је отворени, јавни и партиципативни процес у коме су сви актери у култури, као и грађани Чачка и насељених места позвани да дају своје мишљење и сугестије. У ту сврху реализовано је анкетно истраживање грађана Чачка који посећују програме из културе, анкетно истраживање запослених у установама културе, фокус групе и интервјуи са кључним актерима културног живота и развоја града. За потребу спровођења интервјуа и фокус група са представницима градске управе, установа културе, цивилног и приватног сектора у култури креирани су специјализовани полуструктурисани упитници. На тај начин спроведено је: 7 интервјуа и 12 фокус група. Податке о културним потребама и ставовима грађана Чачка прикупљало је 15 анкетара који су испитивали грађане урбаног и руралног подручја Чачка. Од укупно 600 планираних испитан је 591 грађанин, те је реализација узорка 98,5% . Запослени у установама културе анкетирани су путем онлајн упитника. На упитник је одговорило 68 запослених.

Стратегија развоја културе Чачка 2023 – 2027 састоји се од једног општег циља и три посебна циља. Општи циљ гласи: Национална престоница културе као прекретница у културном развоју – повећање културних капацитета града Чачка 2023-2027, посебни циљеви су: 1. Побољшање оквира за развој културе у граду Чачку; 2. Деца и млади у култури града; 3. Унапређење разноликости и промоције програма.

Усвајање Стратегије развоја културе Чачка 2023 – 2027 са Акционим планом од стране Скупштине града Чачка се очекује у првој половини 2023. године.

1.3 Културне потребе и навике у дигиталном медијском простору

Уводне напомене

Истраживачка линија о културној партиципацији опште популације и специфичних група представља једну од главних истраживачких линија Завода, коју намеравамо даље да развијамо у складу са развојем дигиталних технологија и глобалним променама.

Циљ овог пројекта био је двојак: истраживачки и промотивни. У истраживачком смислу, интересовало нас је да испитамо понашање, културне потребе и навике корисника информативних портала. С тим у вези, првенствено је било важно да успоставимо партнерство са представницима најпосећенијих информативних портала и да уједно утврдимо прелиминарне податке о месту које културни садржаји имају на њиховим порталима. Имајући у виду то да нисмо могли да знамо прецизно колико ће медији бити заинтересовани за ову иницијативу, проценили смо да, у идеалном случају, можемо да прикупимо податке од великог броја испитаника са различитих портала. У најнеповољнијем случају, утврдили бисмо нижи степен интересовања и прикупили податке са мањег броја портала.

У промотивном смислу, идеја је била да, успостављањем партнерства са порталима, установимо праксу повремених мини-анкета за њихове посетиоце, што би садржаје у култури чинило атрактивнијим, а истовремено бисмо на тај начин додатно промовисали заводске пројекте (путем линкова на одређене странице заводског сајта са детаљнијим информацијама о пројектима).

Фазе реализације пројекта

Прва фаза подразумевала је анализу информативних портала. Главни податак је био да ли имају или немају посебан таб за културу на свом порталу, а у финалном одабиру нашли су се и једни и други.

У јулу 2022. године упућен је позив представницима свих портала са листе. Идеја је била да се на састанку уживо представи пројекат и предложи прва мини-анкета, која би се синхронизовано активирала на свим порталима. Састанак је одржан 20. јула 2022. године у просторијама Завода. Присуствовали су представници портала Данас и РТС. Састанак је резултирао покретањем сарадње са порталом Данас-а и након неколико дана објављена је мини-анкета. Са порталом РТС-а тада није покренута сарадња, али је отворена могућност да се она успостави накнадно.

Већина уредника портала није се одазвала нашем позиву у јулу месецу. Други позив на састанак упућен је у новембру. Позиву се одазвао портал Б92, а договорено је објављивање мини-анкете на том порталу. Представница портала Новости је у електронској комуникацији изразила могућност да се сарадња покрене у будућем периоду.

Захваљујући овом пројекту, успостављена је дугорочна сарадња са порталом Данас. Договорено је да у одређеним интервалима (једном месечно или чешће) истраживачи Завода објављују резултате својих истраживања, као и да предлажу теме подкаста, тако да се резултати истраживања популаризују и представе широј популацији.

Први текст већ је објављен под насловом „Жене у савременом визуелном стваралаштву: Стереотипи су и даље проблем“ (<https://www.danas.rs/kultura/zene-u-savremenom-vizuelnom-stvaralastvu-stereotipi-su-i-dalje-problem/>)

У наредном периоду, наставиће се објављивање текстова истраживача у складу са предлозима истраживача и договором са уредницима портала Данас.

Од једанаест портала са наше листе, до сада је реализована сарадња само са два. Упркос евидентном недостатку интересовања код већине уредника портала за проактивни приступ истраживању културних потреба и навика својих корисника, овај пилот пројекат показао је да постоји отворен простор код мањег броја портала са којима је могуће успоставити различите видове сарадње које Завод за проучавање културног развика може искористити за потребе својих истраживачких пројеката и њихове промоције.

1.4 Позориште заједнице

Истраживачки пројекат „Позориште заједнице“ је покренут с обзиром на то да још од античких дана драмско стваралаштво поред уметничког израза представља и својеврсну агору, простор где грађани могу да отварају дебате о темама и проблемима друштва.

Циљ пројекта био је стицање знања од значаја за разумевање културне партиципације грађана кроз позориште, развој аматеризма и позоришта уопште, те мултикултуралног дијалога.

Предмет истраживања били су продукцијски аспекти рада аматерских позоришта (укључујући и статус позоришта – самостално или при поливалентном центру за културу, техничку опремљеност, плаћено особље и волонтерско чланство); начини рада од идентификације тема и текстова до инсценација и наступа пред публиком, те поимања публике и улоге позоришта у друштву.

Теоријско полазиште нађено је у позоришној антропологији, театрологији и студијама културе. Посебно су биле значајне теорије развијане протеклих деценија о ангажованом позоришту и позоришту заједнице у коме се сами чланови заједница кроз драмско стваралаштво баве питањима од значаја за заједницу. У методолошком смислу, истраживање је, поред десет истраживања током кога су (претежно путем интернета, нарочито друштвених мрежа) идентификована активна аматерска позоришта, почивало на примени техника интервјуа и посматрања са учествовањем. Током 2022. године обављени су интервјуи са представницима 15 аматерских позоришта из свих крајева Србије. Такође, у три испитана позоришта обављени су и групни разговори са члановима – аматерским глумцима. Интервјуи

су обављени према структурисаном упитнику. Примена технике посматрања са учествовањем огледала се у гледању пет представа и учествовања у разговорима после три изведене представе.

Неки од кључних налаза су:

- представници свих испитаних позоришта су издвојили следеће групе са којима раде: Школа глуме (узраст од предшколског до 5. разреда основне школе); средња група (узраст 6-7 разред основне школе); омладинска група (7 - 8. разред основне, средња школа, студенти); одрасли (преко 30 година старости);
- представници свих испитаних позоришта су навели да свака старосна група годишње припреми макар по једну премијеру (у случају школа глуме јавни час);
- са децом и младима углавном раде старији чланови позоришта, међу којима су и чланови који су потекли из тог позоришта а завршили су студије у области позоришне уметности;
- са одраслим члановима, тзв. „вечерња сцена“, углавном раде академски образовани и професионално ангажовани редитељи и глумци. Иако је евидентна заинтересованост академски образованих позоришних редитеља да се ангажују у раду са аматерским позориштима, обично се настоји одржати сарадња са редитељима са којима постоји изванредан континуитет сарадње на ранијим представама – редитељ већ познаје ансамбл, ансамбл већ познаје редитеља;
- у неким позориштима се због недостатка средстава режија поверава искуснијим аматерима из самог позоришта. Резултати на фестивалима показују да представе које су режирани аматери са искуством уопште не заостају за представама које су режирани професионални редитељи;
- одабир текста се углавном поверава руководиоцу позоришта и/или одабраном професионалном редитељу;
- процеси рада нарочито на вечерњим представама кореспондирају са онима у професионалним позориштима: одабран текст, читалачке пробе, сценске пробе и премијере. Слободе импровизације се дају с тим да импровизације не одступају драстично од улога и не ремете друге учеснике на представи;
- приметна је и разлика представа омладинских група и вечерњих сцена: док су представе омладинских група често усмерене ка проблемима које ова група популације сматра важним, представе вечерњих сцена су често усмерене ка релаксацији публике те као жанр доминира комедија. Код постављању комедија се размишља о томе да није само смех него смех „са жаоком“, односно да гледаоца наведе на размишљање;

- у свим испитаним позориштима велика пажња се посвећује публици и то највише у смислу развоја публике која позориште (почиње да) доживљава као простор који носи и сузе и смех у разноликости перцепција, а надасве као „простор“ који како-тако наводи на размишљање;
- управо перцепције позоришта као простора за размишљање и промишљање утиче на настојања да се публици не подилази већ да се она третира као својеврстан критички партнер у животу позоришта;
- разлика аматера и професионалаца се види у томе да се аматери позориштем баве искључиво из љубави, не очекујући материјалну добит па понекад и сумњајући у аплаузе (да ли су били *pro forme* или стварно), док у професионалним позориштима осим љубави до већег израза долази занатски приступ;
- представе аматерских позоришта гледане у периоду 2019-2022 показују веома висок степен квалитета продукције, било да је реч о представама које су режирали професионални редитељи, било оних чији су редитељи аматери са вишедеценијским искуством. У том смислу, позоришни аматеризам је сасвим комплементаран са професионалним позориштима у креирању живе и актуелне позоришне делатности у Србији. Притом, важно је имати на уму да продукција представа осим глумачког ангажовања кошта отприлике исто и за професионалне и за аматерске представе.

Истраживање је показало да аматерска позоришта изражавају велику сензитивност ка друштвено осетљивим питањима попут вршњачког и насиља према женама, те да се спорадично баве питањима миграната, родне равноправности и особа са инвалидитетом. С обзиром на то да аматерска позоришта у својим заједницама имају сталну публику, те да имају позитивна искуства са публиком на гостовањима, она постају својеврсна позоришта заједнице, покретачи критичког сагледавања садашњости.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4221	Трошкови службених путовања у земљи.	Трошкови превоза на службеном путу у земљи (авион, аутобус, воз и сл.).	Транспорт, хотелски смештај и дневнице.	150,000.00	148,443.27	1,556.73
4234	Услуге информисања	Услуге штампања публикација и остале услуге информисања.	Штампа публикације.	60,000.00	60,000.00	0.00
Укупно				210,000.00	208,443.27	1,556.73

1.5 Културне праксе ученика виших разреда основних школа у Србији

У основи пројекта налази се истраживање културне партиципације ученика виших разреда основних школа. Генерални циљ истраживања је да се кроз анкетирање ученика од 5. до 8. разреда сагледају њихова интересовања, културне навике и предлози, на основу чега би се формулисале препоруке установама културе како да прилагоде своју програмску политику, како би се повећала културна партиципација ове групе деце и младих. Планиране активности су реализоване током 2021. и 2022. године.

Након анкетног истраживања спроведеног крајем 2021. године, током 2022. године урађена је квантитативна анализа упитника. Анкетиран је 4.101 ученик из 56 основних школа. У другој половини 2022. године истраживачи Завода за проучавање културног развоја обавили су теренски део истраживања у оквиру кога су организоване фокус групе са ученицима 7. и 8. разреда основних школа из Омољице, Панчева, Добрића, Шапца, Брадарца, Пожаревца, Чумића, Крагујевца, Дворана, Крушевца, Горњег Матејевца, Ниша, Чачка, Банатске Тополе, Кикинде, Новог Сада, Каћа, Зрењанина, Меленаца и Лесковца. За фокус групе изабрани су ученици 7. и 8. разреда, јер је та генерација учествовала и у анкетном истраживању.

Резултати квантитативног и квалитативног истраживања биће публиковани у првој половини 2023. године.

У циљу промоције истраживања у септембру 2022. године презентовани су прелиминарни резултати истраживања на конференцији 23. Битеф Полифоније „У нове радне изазове“ у оквиру програма „А шта и како би ти? На посао моја мисли...“ која је одржана у Галерији Завода за проучавање културног развитка. На конференцији је, поред истраживачица Завода за проучавање културног развитка, учествовао и директор Основне школе „Доситеј Обрадовић“ из Омољице која је препозната као пример добре праксе у смислу организовања културних програма и подстицања активне културне партиципације међу тинејџерима.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4221	Трошкови службених путовања у земљи.	Трошкови превоза на службеном путу у земљи (авион, аутобус, воз и сл.).	Транспорт, хотелски смештај и дневнице.	200,000.00	199,280.44	719.56
4234	Услуге информисања.	Услуге штампања публикација и остале услуге информисања.	Штампа публикације.	60,000.00	60,000.00	0.00
4237	Репрезентација	Репрезентација	Јавна презентација, трибина и остали трошкови репрезентације.	30,000.00	29,331.00	669.00
Укупно				290,000.00	288,611.44	1,388.56

1.6 Јавни интерес у култури: критеријуми вредновања у процесу нормативног, планског и финансијског регулисања јавног интереса у култури Републике Србије

Пројекат је намењен доносиоцима одлука и широј културној јавности са циљем да помогне у одређивању јаснијих критеријума вредновања културне делатности од јавног интереса подложној нормативној, планској и финансијској регулацији. Пројекат ће доносиоцима одлука, културним установама и јавности помоћи у бољој оријентацији по питању критеријума вредновања делатности од јавног интереса у култури и дати основе за конкретну примену у домену његове нормативне, планске и финансијске регулације.

У публикацији „Јавни интерес у култури: теоријске основе и полазни критеријуми вредновања“, која представља резултате прве фазе истраживања на пројекту „Јавни интерес у

култури: критеријуми вредновања у процесу нормативног, планског и финансијског регулисања јавног интереса у култури Републике Србије“, испитано је значење основних појмова и категорија од значаја за истраживање, уз покушај његовог темељног епистемолошког заснивања и указано на основне проблеме одређивања јавног интереса у култури.

Наведена је и оригинална класификација од осам оквира или области и три аспекта одређивања јавног интереса у култури, као помоћ у одређивању критеријума вредновања јавног интереса. Повезани су појмови јавног и националног интереса, а културна политика је повезана са стратешком културом, уз залагање за успостављање идејно-вредносно што прецизније заснованог планског и системског, односно стратешког приступа развоју културе и културног система, у оквиру јединствене државне стратегије развоја.

Донети закључци нису у супротности са већ постојећим нормама и механизмима регулације јавног интереса у култури наше државе, али верујемо да представљају значајан основ за њихово промишљање у новим околностима, као и у могуће продубљивање и прецизирање идејно-вредносног аспекта јавних политика, односно вредновања културне производње и делатности са становишта јавног интереса.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4234	Услуге информисања.	Услуге штампања публикација и остале услуге информисања.	Штампа публикације.	40,000.00	40,000.00	0.00
Укупно				40,000.00	40,000.00	0.00

1.7 Медијска писменост и медијске навике ученика гимназија у Србији

Првобитни план реализације пројекта био је да се истраживање реализује у две фазе, при чему би у првој фази биле обухваћене гимназије у Србији, док би се у другој фази истраживање обавило у гимназијама у Београду.

Због тадашње опште ситуације одлучили смо се за обрнуту приступ, тј. да у првој фази током 2022. године реализујемо истраживање у гимназијама у Београду, а у другој фази током 2023. године да реализујемо истраживање у осталим гимназијама у Србији.

Опис пројекта

У жељи да компетентно и квалитетно допринесе анализи феномена медијске писмености младих, њихових различитих аспеката, али и да се изврши операционализација сазнања, Завод за проучавање културног развитка конципирао је истраживачки пројекат *Медијска писменост и медијске навике ученика гимназија у Србији*. У фокусу истраживања, на основу постављених индикатора, је испитивање односа младих - гимназијалаца према медијима, начину на који перципирају, разумеју и користе медијске садржаје. Полазећи од тезе да је медијска писменост, важан сегмент медијског, али и културног система, истраживање жели да унапреди креативни, медијски и културни капитал гимназијалаца, афирмише критичко мишљење које ће им омогућити усвајање нових модела за разумевање реалности и актуелних дешавања, а тиме и подизање нивоа медијске писмености.

Циљеви пројекта

Генерални циљ истраживања је да се кроз систематизовање сазнања о медијској писмености и медијским навикама ученика у средњим школама (гимназијама) да допринос унапређењу медијске, образовне и културне политике, као и креирање конкретних акционих планова за унапређење медијске писмености младих.

Посебни циљеви истраживања су:

- стицање сазнања о медијској писмености и медијским навикама гимназијалаца у Србији и њихова систематизација;
- процена степена медијске писмености гимназијалаца посебно у односу на садржаје до којих долазе дигиталним комуникационим каналима;
- дефинисање препорука за институције (медијске организације), групе и појединце који креирају медијске садржаје;
- стимулисање медијских пројеката који су од интереса за младе или у чијем креирању учествују млади као аутори и реализатори;
- истраживање односа гимназијалаца према медијској продукцији.

У првој фази пројекта реализовано је истраживање у гимназијама на територији Града Београда. Истраживање гимназијалаца у Београду обављено је у периоду од 24.03.2022. до 14.11.2022. године, методом испитивања, техником стандардизованог on-line упитника. Величина узорка била је 427 испитаника, степен реализације 71.2%.

Од планираних 600 анкетираних је 427 испитаника. Планирано је да се анкетање изведе у 15 београдских гимназија. Анкетање је реализовано у 10 гимназија. Са 4 гимназије нисмо успели да остваримо сарадњу (Седма београдска гимназија, Земунска гимназија, Девета гимназија „Михајло Петровић Алас“, Пета београдска гимназија), док су из Десете гимназије „Михајло Пупин“ потврдили учешће, али до закључења анкетирања (14.11.2022. године) није попуњен ниједан упитник.

Након завршене прве фазе пројекта урађен је и одговарајући извештај о реализацији прве фазе истраживања.

Друга фаза пројекта и истраживања у осталим гимназијама у Србији биће реализована током 2023. године.

1.8 Упоредна анализа садржаја уџбеника историје

Полазећи од чињенице да је познавање историје, националне и светске, од великог значаја за појединачну и општу политичку културу грађана, као и Србије као државе, овим истраживањем обухватили смо заступљеност два блока наставе у уџбеницима који су се примењивали и примењују се у гимназијама.

Реализација пројекта, будући да је школство свих нивоа пред завршетком процеса реформи, подразумевала је проучавање промена 1. у референтном законодавству од 1990. године до данас, у првом реду еволуцију планова и програма учења историје на средњошколском нивоу, с обзиром на контекст „болоњске реформе“ високог школства; 2. пратећем законодавству и документима ЗУОВ-а; 3. настанку, развоју и проблемима тржишта уџбеника; 4. квантитативну анализу садржаја уџбеника прилагођених тим програмима.

Резултати истраживања показали су да је у периоду реформи након 2000. године удео националне историје у уџбеницима националне историје опао са око 50%, према реформи започетој 2003. године на око 35-40%, према реформи започетој 2018. године. Та промена везана је непосредно за промене у плану и програму учења, који је од 2018. године базиран на тематском принципу, за разлику од претходног, хронолошког.

Како је циљ истраживања био дескриптивне природе, нису извођени шири закључци, нити препоруке.

1.9 Идентитети жене у савременом визуелном стваралаштву

У Заводу за проучавање културног развитка је 2022. године завршено истраживање „Идентитети жене у савременом визуелном стваралаштву“ које је део двогодишњег регионалног и међународног уметничког пројекта *Rise of woman in culture in Western Balkan*, посвећеног улози и значају жене у обликовању културне и друштвене стварности. Идејна ауторка пројекта је Биљана Јотић, историчарка уметности, независна кустоскиња и активна предузетница у култури. Ауторски концепт је формиран на окупљању савремених уметница, кустоскиња, активних предузетница у региону Балкана, а фокусиран је на женско стваралаштво, тј. област визуелних уметности кроз стратегију ширења сарадње и размене знања различитих представница културног сектора. Пројекат је комплексан и састављен је из више сегмената, а један је чинило истраживање – квантитативно и квалитативно, које је обављено у Заводу за проучавање културног развитка 2021. и 2022. године.

Предмет истраживања

Предмет истраживања су били идентитети жене који се откривају у савременом стваралаштву младих визуелних уметница (од 22. до 45. година) и кустоским праксама кустоскиња институционалног и ванинституционалног сектора, и то у пет земаља региона: Република Србија, Република Хрватска, Република Словенија, Република Црна Гора и Република Северна Македонија.

Циљеви истраживања:

Општи циљ истраживања је било испитивање идентитета и положаја жена стваралаца у реалном друштвено-културном контексту, у којем живе и раде – из угла самих уметница, као и кустоскиња.

Специфични циљеви су били:

- испитивање искустава и ставова слободних визуелних уметница и кустоскиња институционалног и ванинституционалног сектора на тему видљивости и присуства жена као стваралаца;
- мапирање проблема и изазова са којима се оне суочавају везано за продукцију и презентацију њиховог стваралаштва, као и за генерисање прихода;
- испитивање односа институционалног и ванинституционалног сектора у области визуелних уметности;

- мапирање (не)присуства феминистичких теорија у кустоским праксама, као и новим уметничким праксама.

Активности

- припрема истраживања и презентација на координационом састанку;
- израда узорка и нацрта инструмента истраживања;
- израда *on line* анкете за уметнице;
- спровођење *on line* анкете за уметнице;
- израда инструмента/водича за усмерени индивидуални интервју са кустоскињама ванинституционалног сектора;
- организовање и реализација интервјуа са кустоскињама;
- контрола и унос података *on line* анкете у базу података;
- статистичка обрада добијених података из *on line* анкете (квантитативна анализа);
- израда транскрипта реализованих интервјуа;
- анализа добијених података из интервјуа (квалитативна анализа);
- израда финалног извештаја;
- писање препорука о побољшању услова рада визуелних уметница и кустоскиња ванинституционалног сектора (*Policy of recommendation*).

Истраживање је завршено у складу са планом реализације, након чега је, у септембру месецу 2022. године, успешно обављена презентација истраживања у Заводу за проучавање културног развитака, као и његова промоција у медијима. Извештај се може преузети са линка: <https://zaprokul.org.rs/identiteti-zene-u-savremenom-vizuelnom-stvaralastvu-publikacija/>.

2 МЕЂУНАРОДНЕ АКТИВНОСТИ ЗАВОДА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ КУЛТУРНОГ РАЗВИТКА

2.1 Конвенција о заштити и унапређењу разноликости културних израза

У фебруару 2022. године делегација Републике Србије учествовала је на 15. редовном заседању Међувладиног комитета за заштиту и унапређење разноликости културних израза (у даљем тексту: Комитет), у својству чланова Комитета. Петнаесто заседање Комитета одржано

је у потпуности у онлајн формату, преко Zoom платформе, од 8. до 11. фебруара 2022. године а дискусије и одлуке на заседању покриле су бројне значајне тема за имплементацију Конвенцију 2005, са акцентом на функционисање Међународног фонда за културну разноликост и важност све већег укључивања организација цивилног друштва и приватног сектора у промоцију и имплементацију Конвенције.

У марту месецу расписан је 13. позив Међународног фонда за културну разноликост, те је у периоду од марта до јуна трајао процес консултација са потенцијалним апликантима. У својству Националне тачке контакта за Конвенцију 2005, Завод је учествовао у дисеминацији информација у вези са позивом, консултативном процесу и у Комисији за предселекцију пристиглих пројеката. У предселекционом процесу, којим координира Национална комисија за Унеско, пристигли предлози нису подржани.

У мају месецу је поводом Светског дана културне разноликости за дијалог и развој (21. мај) у организацији Color Media Communication и Министарства културе и информисања, реализована је конференција на тему културне разноликости у Србији, у којој су учествовале истраживачице Завода Богдана Опачић и Маријана Миланков.

У јулу је Завод, заједно са Министарством културе, предао трећи национални Четворогодишњи извештај о имплементацији Конвенције 2005 у Републици Србији за период 2017-2020 и постављен је на платформу Конвенције (доступно на <https://en.unesco.org/creativity/governance/periodic-reports/submission/10361>).

Током целе 2022. године текао је процес имплементације Пилот пројекта о спровођењу *Тематских индикатора за културу у Агенди 2030 у Републици Србији и Граду Лесковцу Culture2030 Indicators*, у циљу мерења и праћења доприноса културе имплементацији циљева и подциљева Агенде 2030 на националном и локалном нивоу. Имплементација у Републици Србији реализована је у сарадњи са експертима Унеско регионалне канцеларије за науку и културу у Европи из Антена канцеларије у Сарајеву. Реализатори пројекта су Министарство културе Републике Србије, Град Лесковац и Завод за проучавање културног развитка, уз учешће бројних институција и организација.

У децембру, у Југословенској кинотеци, одржана је завршна национална Презентација резултата за пилот имплементацију Culture|2030 Indicators у Републици Србији и Граду Лесковцу и у току је финализација извештаја и постављање резултата на предвиђену платформу. Током децембра је предат и валидиран *УН Циљ одрживог развоја 11.4.1* који се односи на издвајања за културно и природно наслеђе, у сарадњи са Унеско институтом за статистику. Поред тога, у овом месецу је Секретаријат Унеска обавестио да је у оквиру *Унеско Програма партиципације 2022-2023* одобрен пројекат Завода за проучавање културног

развитка „Изградња капацитета за осмишљавање и планирање праведних и одрживих мера локалних културних политика у Републици Србији“.

2.2 Програми у културном центру Републике Србије у Паризу (Француска)

Трибина: „Стрип у савременој култури: француско-српска перспектива“ са пратећом изложбом

Завод за проучавање културног развитка је успешно реализовао програм у Културном центру Републике Србије у Паризу. 1. јула је одржана трибина, односно промоција капиталне књиге *Слобода! Једнакост! Стрип! Српско-француски односи у уметности визуелног приповедања*, аутора Зорана Стефановића на француском језику, у издању Завода за проучавање културног развитка, која је посвећена српско-француским везама на пољу стрипа и великом значају стрипа у културној политици обе земље. О књизи су говорили: Зоран Стефановић, аутор књиге и историчар стрипа, Јана Адамовић Кордеј, позната српска стрип ауторка и добитница француског ордена за књижевност и уметност и Марко Крстић, писац и директор Завода за проучавање културног развитка. По завршетку трибине свечано је отворена изложба под називом „Репрезентација Србије у стрипу“, која је, налик фудбалској репрезентацији, представила оно најбоље што српски стрип има да понуди у последњих 30 година – 11 стрип аутора са својим најважнијим делима у Француској и Србији (Алекса Гајић, Градимир Смуђа, Рајко Милошевић Гера, Милан Јовановић, Нина Буњевац, Јана Адамовић Кордеј – Јана, Милорад Вицановић Маза, Саша Ракезић алиас Александар Зограф, Бранислав Бане Керац, Јован Укропина, Стеван Субић и „селектор“ репрезентације Владимир Весовић са својом школом стрипа). Аутори изложбе су били Алекса Гајић, светски признат стрип аутор и илустратор, Игор Марковић, најважнији српски стрип издавач, и ауторски тим Завода за проучавање културног развитка. Изложба је била постављена у Културном центру РС у Паризу током јула месеца.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4222	Трошкови службених путовања у иностранству.	Трошкови превоза за службени пут у иностранство (авион, аутобус, воз и сл.).	Авио превоза путника, хотелски смештај и дневнице за: – присуство седници Међувладиног комитета Унеско конвенције 2005; – Трибина „Стрип у савременој култури: француско-српска перспектива“.	1,600,000.00	1,592,226.13	7,773.87
4231	Административне услуге.	Услуге превођења и остале административне услуге.	Превод и остале административне услуге.	150,000.00	145,221.54	4,778.46
4234	Услуге информисања	Услуге штампања публикација и остале услуге информисања.	Штампа публикације.	215,000.00	215,000.00	0,00
4235	Стручне услуге.	Ауторски уговори.	Лектура и коректура публикације.	50,000.00	49,000.00	1,000.00
4237	Репрезентација	Репрезентација	Јавна презентација и трибински програм.	70,000.00	70,000.00	0.00
4242	Услуге образовања, културе и спорта.	Услуге културе.	Хонорари сарадника.	85,000.00	85,000.00	0.00
Укупно				2,170,000.00	2,156,447.67	13,552.33

2.3 Живимо нематеријално културно наслеђе (IN-CULT: Living Intangible Culture)

Реализација пројекта се одвијала у сарадњи са партнерима из Шпаније, Италије, Немачке, Бугарске и Румуније.

У току 2022. године обављене су следеће активности на пројекту:

- интервјуи са особама који су укључене у очување нематеријалне баштине Србије;
- координација израде квиза (у сарадњи са партнером из Италије);
- припрема других *online* игара по мотивима идентификованог културног наслеђа из свих земаља партнера;
- припрема пет едукативних метода које се могу користити у сврхе популаризације нематеријалног културног наслеђа;
- припрема странице „О пројекту“ за сајт пројекта.

Сви материјали које је припремио наш тим су преведени на енглески језик, док су сви материјали које су припремиле партнерске организације преведени на српски језик и постављени на сајт пројекта. Одржани су национални састанци у Србији, како би се заинтересоване стране упознале са резултатима пројекта, и то у Музеју на отвореном у Сирогојну и Центру Маглиан на Дивчибарама, као и у оквиру Биос арт фестивала у Заводу за проучавање културног развика на трибини: „Свест о свету – образовање за одржив развој“. Такође, одржана су 4 састанка борда Пројекта (Мола ди Бари, Улм, Аликанте и Темишвар) на којима су присуствовали запослени из Завода ангажовани на пројекту.

Пројекат је званично завршен 31.12.2022. године и у току је рад на завршном наративном и финансијском извештају.

3 ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

3.1 Часопис Култура

Током јануара, фебруара и марта је била у току стручна обрада 2021. године прикупљених текстова за двоброј 174-175 часописа *Култура* и његову тематске целину о фолклористици коју приређују и уређују проф. др Борис Стојковски и доц. др Драгољуб Перић. У току фебруара и марта је обављена допуна података на сајту часописа *Култура*. Сви

бројеви су благовремено дистрибуирани у репозиторијуме у Народној библиотеци Србије и Центру за евалуацију у образовању и науци као и обавезни примерци у Народној библиотеци Србије, Библиотеци града Београда и Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“.

Промоција 172. броја часописа *Култура* који за тему има *Културу и националну трауму* је одржана 7. априла. „Културна траума је светски актуелна тема у оквиру друштвених наука, а наша земља у својој историји има неколико озбиљних историјских и културних траума почевши од ропства под Турцима до Јасеновца. Мислим да једино кроз културу можемо превазићи националне трауме”, рекао је познати социолог Слободан Антонић на промоцији новог 172. броја *Културе*, часописа за теорију и социологију културе и културну политику, одржане у Галерији Завода за проучавање културног развика. Главна уредница *Културе* др Слађана Илић истакла је како је „теорија културне трауме од посебног значаја за разумевање наше културе. Нема превазилажења трауме, иза које стоји увек неко претрпљено зло, без суочавања с њом, без слободне расправе о њој и њеног уметничког обличења.” Весна Тријић, истакнута књижевна критичарка, се у свом тексту „Српска књига и национална самосвест” осврнула на последице промена појма српска књига у књижевној историји од почетка 19. века до наших дана и начину како се културним инжењерингом дошло до тога да данас српску књижевност западни историчари књижевности читају као злочиначку. О „Култури и националној трауми” у 172. броју часописа *Култура* писали су угледни аутори из различитих области – културологије, науке о књижевности, антропологије, филозофије, психологије, социологије, медиологије – Бојан Јовановић, Слободан Антонић, Слободан Рељић, Светлана Шеатовић, Саша Радојчић, Предраг Петровић и други.

Током маја, јуна и јула су прикупљени и рецензирани текстови за *Културу* број 176 где тему о миленијалцима уређује и приређује проф. др Слободан Пенезић, члан редакције.

Промоција 173. броја часописа *Култура* са темом *Култура и дипломатија* је одржана 28. јуна у Заводу за проучавање културног развика. На промоцији су говорили др Александра Колаковић из Института за политичке студије, уредница теме *Култура и дипломатија* у наведеном броју, проф. др Сениша Атлагић са Факултета политичких наука у Београду и др Слободан Селинић из Института за новију историју Србије. Окупљеној публици обратио се директор Завода Марко Крстић истакавши да „овај темат има интенцију да споји два важна министарства и активира питање дипломатије у култури.“ Уредница темата др Александра Колаковић, осврнула се на чињеницу да је „нова нормалност“ изменила животе људи у свим државама света. „Успостављање, развијање, одржавање и унапређење спољних односа државе путем културе, уметности, спорта, науке и образовања у новим околностима добијају и нове задатке. Културна дипломатија као део јавне дипломатије и начин изградње ’меке моћи’ у овом контексту посебно је значајна за културу и државу као што је Србија.“ „Мењају се и шире

методе деловања, начини испољавања и усавршавају се начини протока информација за деловање културне дипломатије, међутим, чини се да су циљеви суштински остали исти: допрети својим утицајем до другог, али и у одређеним историјским околностима спречити другог да својим утицајем допре до вас,“ напоменуо је у свом обраћању др Слободан Селинић, научни саветник из Института за новију историју Србије. Проф. др Сениша Атлагић са Факултета политичких наука, указао је на важност теме и значај часописа *Култура* који ову тему покреће, закључивши да је важно утицати на младе људе из иностраних земаља и да би такав начин деловања могао бити једна од будућих културних и дипломатских стратегија наше земље.

Средином новембра је објављен 174-175. број часописа *Култура*, који за тему има *Историјске и епске јунаке* а који су приредили проф. др Борис Стојковски и доц, др Драгољуб Б. Перић. Број 174-175 часописа *Култура*, који за тему има *Историјске и епске јунаке између историографије и литерарне фолклорне традиције* промовисан је у Заводу за проучавање културно развитка 28. децембра 2022. године. Овај темат приредили су др Драгољуб Б. Перић и др Борис Стојковски, који су се водили узајамним односом историјске фактографије и епске интерпретације појединих биографија епских јунака и догађаја. Публику је поздравио одговорни уредник часописа *Култура* Марко Крстић, истакавши задовољство што је ова занимљива тема пронашла своје место у часопису, и што публика пред почетак нове календарске године има прилику да се упозна са текстовима који доносе једну нову перспективу и виђење односа наше историје и мита. Господин Стојковски један од уредника овог темата, овом приликом истакао је значај часописа *Култура* и његово дугогодишње померање граница у култури Србије. По његовом мишљењу синергија различитих мишљења стручњака изнетих у овом темату, доноси нам нове чињенице и податке о идентитету, нашој култури сећања и култури уопште. „Кроз овај број имате прилику да добијете слику читавог региона, па и шире, свих јужнословенских народа, њихове историје, мита, фолклористике...“ Слађана Илић, главна уредница часописа *Култура* и модераторка разговора указала је и на разнородне и инспиративне текстове у рубрици *Истраживања*, који могу бити занимљиви и упутни свима онима које на дубљем и искуственом нивоу интересују питања културе у свету и Србији.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4231	Административне услуге	Услуга превода текста и симултаног превођења.	Превод и лектура текстова на енглески и остале административне услуге.	70,000.00	68,715.32	1,284.68
4234	Услуге информисања.	Услуге информисања.	Уплата за услуге SEON-а – одређивање DOI бројева чланака у часопису; библиометријска анализа; антиплагијаризам (програм за спречавање плагирања чланака), укљученост на Српском цитатном индексу, ASEESTANT – програм за електронско уређивање часописа, УДК број, дигиталне, фотокопир и књиговезачке услуге и остале услуге информисања.	180,000.00	180,000.00	0.00
4234	Услуге информисања.	Услуге информисања.	Штампа часописа.	800,000.00	800,000.00	0.00
4235	Стручне услуге.	Услуга лектуре, коректуре и остале стручне услуге.	Лектура/коректура текстова и остале стручне услуге.	160,000.00	159,111.73	888.27
4242	Услуге образовања, културе и спорта.	Услуге културе.	– Накнада главном уреднику и члановима редакције и едиције Завода: Културни кôд.	950,000.00	921,315.33	28,684.67
Укупно				2,160,000.00	2,129,142.38	30,857.62

3.2 Нематеријална културна и гастрономска баштина

Укуси Врања

Књига „Укуси Врања“ је у завршној фази израде. Тренутно се ради се превод текстова на енглески као и коректура и прелом за штампу. У оквиру припрема за израду ове књиге, 2022. године организовано је неколико састанака са представницима Градске управе Врања, Туристичке организације Врања, угоститељима, власницима винарија и дестилерија, као и представницима цивилног сектора који се баве заштитом гастрономског наслеђа. Многи од њих су и аутори прилога за публикацију.

Укуси Делиблатске пешчаре

Публикација Укуси Делиблатске пешчаре објављена је августа 2022. године. Одржане су две промоције – за новинаре у селу Делиблато у етно ресторану Делиблатска чарда. Представници медија, као и организација и удружења који сарађују са Заводом имали су прилику да у оквиру програма промоције посете Народни музеј у Панчеву и да виде прву верзију чувене слике Паје Јовановића „Сеоба Срба“, као и изложбу „Песак, човек, ветар“ Завода за заштиту споменика културе Панчево уз стручно вођење. У склопу промоције овог издања, представљена је и богата културно-историјска, етнографска и гастрономска баштина, занимљивом туром кроз ове пределе, вожњом језером Краљевац, познатом по ретким врстама риба и језерске папрати и шетњом до локације Чардак. Након тога је у идиличном амбијенту Делиблатске чарде приказана нематеријална културна баштина овог заштићеног природног добра и једног од најлепших делова Србије. Промоцији су присуствовали бројни сарадници – представници културних, државних, невладиних и туристичких организација из Јужног Баната као што су Народни музеј Панчево, Завод за заштиту споменика културе Панчево, Војводина шуме, Природњачки музеј из Београда, Кластер Делиблатске пешчаре, Туристичка организација Ковин, бројна удружења жена, угоститељи и ентузијаста. На промоцији су говорили: Марко Крстић, директор Завода; Дејан Загорац, уредник издања; Славко Спасић, директор Природњачког музеја у Београду; Мирослав Бирцлин, директор Народног музеја Панчево; Гроздана Миленков, директорка Завода за заштиту споменика културе Панчево; Горан Вучетић, ЈП Војводина шуме; Милан Јарић, секретар за привреду и туризам АП Војводина; Иван Радић и Петар Стаменовић, из Кластера Делиблатска пешчара и специјални гост Роберт Чобан, председник Color Press Group. Такође, промоција књиге “Укуси

Делиблатске пешчаре – гастрономско наслеђе” организована је и 9. новембра у Свечаној сали Народног музеја Панчево.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неустрошено
4221	Трошкови службених путовања у земљи.	Трошкови превоза на службеном путу у земљи (авион, аутобус, воз и сл.).	Транспорт, хотелски смештај и дневнице (2 истраживача, возач за 4 дана).	188,000.00	183,416.28	4,583.72
4231	Административне услуге.	Услуге превозиња и остале административне услуге.	Превод публикације на енглески језик.	150,000.00	150,000.00	0.00
4234	Услуге информисања.	Услуге штампања публикација и остале услуге информисања	Штампа публикације.	605,000.00	605,000.00	0.00
4235	Стручне услуге.	Ауторски уговори.	Прелом текста за штампу.	80,000.00	73,383.07	6,616.93
4242	Услуге образовања, културе и спорта.	Услуге културе.	– Дизајн, лектура и коректура; – Услуге културе.	300,000.00	285,649.98	14,350.02
Укупно				1,323,000.00	1,297,449.33	25,550.67

3.3 Нова едиција: Културни кôд

У оквиру едиције заступљена су издања која се баве есенцијалним феноменима културе и идентитета, али и актуелним културним појавама у широј друштвеној сфери карактеристичним по сталној промени - од питања културне политике и културног обрасца, манифестности културе, њене условљености, до природе доминантне културне елите, њеног односа према традицији и њене улоге у очувању или измени идентитета. Издања ове едиције садрже увиде у достигнућа у различитим гранама културе и уметности, као и увиде с различитих аспеката (антрополошког, социолошког, психолошког, друштвеног, књижевног...) у стваралаштво оних који припадају српском културном коду, као и оних који ће му с протоком времена несумњиво припасти.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4235	Стручне услуге.	Ауторски уговори.	Лектура и коректура публикација.	220,000.00	220,000.00	0.00
Укупно				220,000.00	220,000.00	0.00

4 ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАВАШТВО

4.1 Квиз знања из српске културе и Временска линија културе Републике Србије и Срба ван матице

Квиз знања из српске културе и Временска линија културе Републике Србије и Срба ван матице су две апликације осмишљене са циљем да одговоре на изазове које намеће савремена култура с обзиром на то да на глобалном нивоу преовлађују садржаји који доводе у питање не само њен смисао већ и њен опстанак, те је важно подсетити на животни значај културе за сваког појединца и заједницу којој припада. Апликације су дизајниране тако да се могу користити одвојено, али се планира њихово садржајно повезивање, где ће сваки тачан одговор на квизу, поред занимљивости о питању на које су одговарали, бити повезан са Временском линијом на коме ће заинтересовани добити детаљније информације о тачном одговору (личностима, догађајима и објектима културе Србије и српског народа).

Током 2022. године настављен је рад на ажурирању постојећих одредница у временској линији и превођењу одредница на енглески језик. Посебно се водило рачуна о у претходним фазама мање заступљеним областима, обogaћивању садржаја важнијих одредница као и одредницама које се тичу културног наслеђа и савременог стваралаштва ван матице.

Интернет каталог слика Надежде Петровић, Саве Шумановића и Јована Бијелића

У вези са израдом интернет каталога слика Надежде Петровић, Саве Шумановића и Јована Бијелића у оквиру пројекта *Временска линија културе Републике Србије и културе Срба* сачињен је план за слање писама музејима и галеријама које поседују дела наведених уметника. У међувремену је добијен материјал од Галерије Матице српске и Спомен збирке Павле Бељански у Новом Саду, Народног музеја у Зрењанину и Музеја Југославије и Музеја града у Београду.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставка буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4232	Компјутерске услуге.	Услуге израде и одржавања софтвера.	Програмирање и одржавање апликација и остале потребне компјутерске услуге.	650,000.00	625,000.00	25,000.00
4235	Стручне услуге.	Остале стручне услуге.	Сарадници за прикупљање и припрему материјала и остале потребне стручне услуге.	1,000,000.00	1,000,000.00	0.00
5151	Нематеријална имовина.	Компјутерски софтвер.	Zoom апликација (годишња лиценца).	20,000.00	20,000.00	0.00
Укупно				1,670,000.00	1,645,000.00	25,000.00

5 ПРОГРАМИ И ПРОМОВИСАЊЕ РАДА

5.1 Циклус трибина „Стеван Мајсторовић” и промовисање рада Завода

Трибине

Трибина Рађање ФЕСТ-а

Поводом 50. јубиларног ФЕСТ-а у Галерији Завода за проучавање културног развоја, у петак, 4. марта 2022. године у 18 часова, одржана је специјална пројекција архивског филма култног редитеља Миће Милошевића о настанку ФЕСТ-а и разговор о филму под називом „Рађање ФЕСТ-а”. Пројекцију су свечано отворили Марко Крстић, директор Завода и Владимир Томчић, директор Филмских новости. О првом ФЕСТ-у „Храбри нови свет“, његовом оснивању и трајању као једном од главних културних догађаја Београда, говорили су врсни стручњаци у култури и филму: Радослав Зеленовић, историчар филма; Александар Мандић, филмски и ТВ редитељ и Саша Радојевић, сценариста, редитељ и филмски критичар.

Циклус трибина Хришћанство и филм

У сарадњи са Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић” у Београду, Завод за проучавање културног развитка организовао је циклус трибина Хришћанство и филм. Трибине су се одржавале једном месечно, са различитим темама у оквиру главне теме, наизменично у Универзитетској библиотеци и у Галерији Завода. Аутор циклуса и модератор свих трибина био је Владимир Коларић, теоретичар драмских уметности, медија и културе и организатор истраживања културног развитка у Заводу. Прва трибина са темом *Апокалипса на филму* одржана је у четвртак, 31. марта 2022. године, у 19 часова у Универзитетској библиотеци. На трибини су говорили Сергеј Беук, теолог и Владимир Коларић. Друга по реду трибина, организована је у Галерији Завода, 14. априла 2022. године у 19 часова, са темом *Револуција и насиље на филму*. Говорили су: Иван Велисављевић, филмски критичар и Владимир Коларић. У четвртак, 26. маја 2022. године у 19 часова, у Универзитетској библиотеци одржана је трећа трибина циклуса, са темом *Храна на филму*. Гост и говорник на овој трибини био је Саша Радојевић, филмски критичар. Четврта трибина у оквиру циклуса Хришћанство и филм имала је специјалног госта и ушла је у састав летњег програма Завода *Летње грифонске ноћи*. Гост је био Милутин Петровић, филмски, телевизијски и позоришни редитељ, сценариста, продуцент, музичар и универзитетски професор. Трибина је одржана на летњој сцени Завода, 21. јула 2022. године у 20 часова. Пета трибина са темом *Миграције и мигранти на филму* одржана је у Универзитетској библиотеци у четвртак, 20. октобра 2022. године у 19 часова. Гост ове трибине био је Божидар Павловић, теолог и вероучитељ, уредник сајта „Qui amat, migrat” – „Ко љуби, креће се”. Шеста трибина циклуса организована је у Заводу 23. новембра 2022. године са почетком у 19 часова и темом: *Исус Христос на филму*. Поред модератора, Владимира Коларића, говорио је и Владан Таталовић, професор Новог Завета на Православном богословском факултету Универзитета у Београду и ђакон у храму Светог Василија Острошког на Новом Београду. Последња, седма трибина циклуса Хришћанство и филм, одржана је у Универзитетској библиотеци, 22. децембра 2022. године у 19 часова, са темом *Пол Шредер*. Говорили су Владимир Коларић и Миомир Петровић, прозни и драмски писац, теоретичар уметности, редовни професор теорије драме и филма на Институту за уметничку игру у Београду и Higher College of Technology у Уједињеним Арапским Емиратима.

Млада песничка сцена ЧИП – Читај И Поезију

У Галерији Завода за проучавање културног развитка, сваког последњег петка у месецу, у периоду јануар – мај, настављено је одржавање књижевних сусрета младе песничке сцене под називом ЧИП – Читај И Поезију, започето у децембру 2021. године. Иако је нагласак био

на самом читању поезије, публика је имала прилику да током свих ових песничких вечери чује не само стихове нових песничких нада, већ и да сазна о процесу настајања песме, како се тумаче стихови, па и месту настанка поезије. Завод је отворио врата младим песницима, са жељом да их охрабри и подржи у раду, али и да свој простор оплемени уметношћу лепе речи. Одговарајући на бројна питања публике о књижевности, уметности и животу, својим стиховима су се током ових вечерњих књижевних сусрета (28. јануара, 25. фебруара, 25. марта, 28. априла и 27. маја 2022. године) представили: Милица Шпадијер, Јелена Маринков, Душан Захаријевић, Никола Ђурица, Сара Станојевић, Катарина Пантовић, Слађана Бушић, Марко Краговић, Маша Живковић, Ирена Плаовић, Александра Батинић, Мирко Кекић, Марија Радић, Огњен Аксентијевић, Владан Кречковић, Лука Латинчић, Огњен Обрадовић, Душан Михајловић и Ивана Маринковић. Модератор свих сусрета била је Јована Милованчевић, радио водитељка Радио Београда. Завршни догађај, као финале циклуса Читај И Поезију (ЧИП), било је дводневни ЧИП фестивал, 28. и 29. јула 2022. године, са називом *Ноћи поезије у Запрокулу* у оквиру летњег програма Завода *Летње грифонске ноћи*. Прве вечери, у четвртак 28. јула 2022. године у 20 часова, на летњој сцени Запрокула, наступило је седам песника који су учествовали на претходним читањима, а специјална гошћа била је Ана Ристовић, позната српска песникиња, добитница неколико најугледнијих награда за поезију. У петак 29. јула 2022. године у 20 часова, своју поезију је читало још седам учесника претходних ЧИП сусрета, али и специјална гошћа – песникиња Радмила Петровић, лауреат 42. Лимских вечери поезије и победник 22. Поетског конкурса „Десанка Максимовић”.

Млада прозна сцена ЧИП2 – Читај и прозу

У Галерији Завода смо, након јавних читања поезије на којима се публика упознала са младом песничком сценом, отпочели другу сезону ЧИП-а, овог пута у новом значењу Читај И Прозу, са намером да публици представимо младу прозну сцену. Модератор овог циклуса ЧИП-а, који се такође одржава једном месечно, је Марко Аврамовић, књижевни критичар, члан жирија Андрићеве награде. Учесници првог ЧИП-а 2, 28. октобра 2022. године у 19 часова, били су Ана Милош и Милан Вурдеља. Учесници другог ЧИП-а 2, 25. новембра 2022. године били су: Милош К. Илић и Милош Живковић, а трећег 23. децембра 2022. године Ана Марија Грбић и Бојан Васић.

Промоције

Промоције часописа *Култура*

Промоција броја 172. „Култура и национална траума”

У Галерији Завода за проучавање културног развитка, у четвртак 7. априла 2022. године, у 12 часова промовисан је нови број часописа *Култура* за теорију и социологију културе и културну политику који за тему има „Културу и националну трауму”. На промоцији је говорила др Слађана Илић, главна уредница; Весна Тријић, истакнута књижевна критичарка; и Слободан Антонић, социолог.

Промоција броја 173. „Култура и дипломатија”

27. јуна 2022. године у Галерији Завода одржана је промоција 173. броја часописа *Култура* са темом „Култура и дипломатија”. На промоцији су говорили: уредница темата др Александра Колаковић, др Слободан Селинић, научни саветник са Института за новију историју Србије, и проф. др Синиша Атлагић са Факултета политичких наука.

Промоција двоброја 174-175. „Историјски и епски јунаци”

У децембру, 28.12.2022. године у 12 часова, у Галерији Завода одржана је промоција двоброја (174-175) часописа *Култура*, са тематом „*Историјски и епски јунаци између историографије и литерарне фолклорне традиције*”. На промоцији су говорили: Слађана Илић, главна уредница часописа *Култура* и Борис Стојковски, уредник темата.

Промоција књиге „Прича о Андрићу – антиколонијални разговори ”

У Галерији Завода за проучавање културног развитка, у четвртак 24. фебруара 2022. године у 13 часова, одржана је промоција књиге групе аутора *Прича о Андрићу – антиколонијални разговори*, у издању Завода, као први наслов из нове едиције „Културни код”. Новом едицијом „Културни код” Завод за проучавање културног развитка жели да истакне управо оно што је у српској култури и културној политици темељно, одређујуће и трајно. Књига *Прича о Андрићу – антиколонијални разговори* пружа нова читања „андрићевских тема” из пера наших најзначајнијих савремених писаца и књижевних критичара и теоретичара. На

промоцији су говорили познати српски књижевници Владимир Пишталo, Мухарем Баздуљ и Слађана Илић, уредница едиције.

Промоција књиге „Оправдање стваралаштва”

У Галерији Завода за проучавање културног развитака, у четвртак, 3. фебруара 2022. године у 13 часова одржавана је промоција нове књиге једног од највећих српских филозофа данашњице Николе Кајтеза *Оправдање стваралаштва*, у издању Службеног гласника. Феномен стваралаштва у овој иновативној књизи истражен је на свеобухватан и критички начин, јединствен у филозофској литератури. На промоцији су говорили Никола Кајтез, аутор књиге; Саша Радојчић, филозоф и песник; и Владимир Коларић, теоретичар уметности и културе.

Представљање књиге „Укуси Делиблатске пешчаре”

Књига *Укуси Делиблатске пешчаре*, уредника Дејана Загорца, у издању Завода за проучавање културног развитака и Народног музеја из Панчева представљена је 14. септембра 2022. године. Промоција је организована у Делиблатској чарди уз присуство представника медија, као и организација и удружења који сарађују са Запрокулом. Промоцији је претходила посета Народног музеју у Панчеву и тура кроз Делиблатску пешчару.

Изложбе

Изложба скулптура „Додирни”

У Галерији Завода за проучавање културног развитака, у периоду од 11. до 24. марта 2022. године, организована је изложба скулптура са називом „Додирни”. Изложба је била прилагођена и слепим и слабовидим особама, постављене су тактилне траке водиле од улаза у Завод, кроз Галерију, а експонати су били доступни за додиривање и обележени и Брајевим писмом. Сам назив изложбе је позивао слабовидећу, слепу и осталу публику, која је укључивала и децу, да скулптуре додирује и на тај начин се упозна са материјалом и формом скулптура и да их другачије доживи. На изложби су били заступљени актови, портрети, религиозне теме и анималне скулптуре, које пружају изузетан естетски и тактилни доживљај. Посетиоци су били у прилици да погледају и додирну реплике скулптура врских уметника попут Ивана Мештровића, Ристе Стијовића, Фране Кршинића, Матије Вуковића, Светозара Радовића, али и Ђорђа де Кирика и Салвадора Далија. Поздравне речи упутила је Славица Трифуновић, помоћник министра за информисање и медије Министарства културе и информисања Републике Србије. Марко Крстић, директор Завода, осврнуо се на податке о

доступности културних догађаја и садржаја особама са инвалидитетом, и упутио поруку свим установама културе да озбиљније приступе овој теми. Испред Савеза слепих Србије обратио се Борис Дончић. Изложбу су помогли Музеј савремене уметности, Савез слепих Србије и Музеј Југославије. Скулптуре су део приватне колекције Владимира Томчића. Изложбу је посетио велики број суграђана. Имали смо организоване посете из Школе за ученике оштећеног вида Вељко Рамадановић из Земуна, ОШ Драган Ковачевић, ОШ Краљ Петар Први, као и студената Катедре за менаџмент и продукцију позоришта, радија и културе са Факултета драмских уметности у Београду.

Изложба „Шобајић – ТРАГ”

Изложбу под називом „Шобајић – ТРАГ” организовали смо у Галерији Завода, у периоду од 5. до 17. априла 2022. године. Изложбу су отворили Ђорђе Кадијевић, ликовни критичар и редитељ; и Владимир Томчић, историчар уметности и колекционар. Представљене су ретко или никад излагане слике сликара и вајара Милоша Шобајића из приватних колекција. Изложба је обухватила раног и позног Шобајића – с краја шездесетих, оног најупечатљивијег с краја осамдесетих и последњу фазу након двехиљадитих. Прва у низу изложби посвећених великанима уметности, „Шобајић – ТРАГ” требало је да буде својеврсни подсетник на богато и разноврсно стваралаштво Милоша Шобајића који нас 2021. године прерано напустио. Запрокул овом изложбом жели да ода почаст једном од најзначајнијих имена савремене уметности. Изложба је била добро посећена, уз организована вођења.

Изложба „БИОС”

У Галерији Завода је 14. маја 2022. године, током *Европске ноћи музеја*, отворена изложба БИОС, познатог визуелног уметника Ђорђа Станојевића и предавача на Факултету савремених уметности, а у сарадњи са ауторским тимом Запрокула. Изложба је имала за циљ да подигне ниво културе еколошке свести и покаже јединство природе и уметничких токова. У контрапункту су представљени: уметнички и природни процеси – уметничка дела Ђорђа Станојевића, тепих праве траве унет у простор Галерије, са клупом на коју се могло сести, саће и мед за дегустацију (сарадња са предузетником Пчеларев син), и наспрам тога загађење – отпад који остављамо у природи и иза себе генерацијама које после нас долазе: од електронског отпада (који смо овом приликом прикупљали за уметницу Даницу Максимовић, која од њега ствара уметничка дела, и која је ове године учествовала на Београдском контрапункту, у организацији Завода), до отпада од хране и пића. Током трајања изложбе, у сарадњи са Пољопривредном школом са домом ученика ПК „Београд”, одржана је и радионица декупажа (upcycling) и аранжирања цвећа. Такође, имали смо организовану посету

штићеника Удружења за особе са сметњама у развоју *Живимо заједно*, чија је основна радно-окупациона активност рециклажа. Они су нам донели кутије за правилно разврставање отпада, који смо им након разврставања (што је уз разговор са уметником представљало и затварање изложбе) однели. Овом изложбом Завод за проучавање културног развитка се још једном прикључио манифестацији *Музеји за 10*, ове године под називом *Моћ музеја*, која је трајала од 14. до 20. маја 2022. године.

Изложба „ВОРХОЛ”

У оквиру летњег програма, у Галерији Завода за проучавање културног развитка отворена је још једном у низу изложби посвећених великанима уметности: ВОРХОЛ, а поводом 35-годишњице смрти једног од најпознатијег уметника поп-арт правца Ендија Ворхола, који је обележио другу половину 20. века. Изложба је обухватала серију Ворхолових портрета и аутопортрета у виду колажа које приказују развојни пут уметника и читав живот, у обрнутом смеру, од смрти ка рођењу, односно од Ворхола као брэнда до Ендруа Ворхоле, дечака из Питсбурга. Централно место на изложби била је скулптура Ворхола у природној величини, рад чувеног вајара Светозара Радовића. Изложбу је пратила и видео пројекција портрета уз глас наратора. Изложбу је отворио Владимир Томчић, историчар уметности. Изложба је била изузетно добро посећена.

Изложба „Словачко наивно сликарство у Србији”

У склопу Међународне конференције Словачка национална мањина – Култура и значај, а у оквиру манифестације *Дани европске баштине*, у Галерији Завода је 3. октобра 2022. године отворена изложба слика из *Галерије Бабка* у Ковачици. Изложба је представила мали преглед словачког наивног сликарства у Србији. То су слике из свакодневног живота, обичаји, приче о животу на селу, са обиљем детаља, животних циклуса, прикази села, често не онако како је сада, већ како је то некад било. Слике преносе приче о овој заједници и њеном свакодневном животу. Наивно сликарству је тако извор за проучавање етничког и културног идентитета Словака у Србији, а сликари из Ковачице и других места где живе Словаци у томе заслужују посебно место. Представили само део стваралаштва многобројних сликара, а посебно место у оквиру изложбе посветили смо Еви Хусариковој, која се сликарством бави од 1969. године. У свом стваралаштву била је инспирисана словачким обичајима, народним ношњама и обиљем етнографских детаља. Њена слика *Ковачичка девојка*, обишла је највише галерија и музеја у свету. У њену част, Завод за проучавање културног развитка је издао персонализовану поштанску марку баш са овом сликом, која јој је овом приликом свечано уручена. Изложба је била постављена до 17. октобра 2022. године.

Изложба „ЧЕ.59.КГ”

4. новембра 2022. године у оквиру прославе 120 година дипломатских односа Србије и Кубе, у организацији Завода за проучавање културног развитка и амбасаде Републике Кубе отворена је и гостујућа изложба „ЧЕ.59.КГ.“, Марка Терзића, вишег кустоса Музеја 21. октобар из Крагујевца, који ју је свечано отворио. Изложба „ЧЕ.59.КГ” је прилагођена изложба „Че у Крагујевцу” из 2018. године, аутора Марка Терзића. Ова изложба је феноменолошко уметничко-историјски осврт на дан који је Че Гевара провео у Крагујевцу, 14. августа 1959. године, али и дословно понављање путање које је он тог дана направио у кругу културе тог града, физички се крећући од Заставиног музеја до Спомен-парка „Крагујевачки октобар”, где је одао пошту стрељаним Крагујевчанима. Изложба је била отворена до 18. новембра 2022. године.

Изложба „АРТ ДИЈАЛОГ”

У склопу обележавања Међународног дана особа са инвалидитетом (3 децембра) и промоције истраживања *Култура приступачности* у Галерији Завода је 2. октобра 2022. године у 12 часова уз пратећи програм у којем су учешће узели чланови удружења „На пола пута” из Панчева и ученици Школе за ученике оштећеног вида „Вељко Рамадановић“ из Земуна. Изложба *Арт дијалог* је пример иновативног приступа у остваривању комуникације са друштвено осетљивим групама кроз креативне процесе – радне терапије са циљем да се учесници у овом процесу осете прихваћеним у широј социјалној заједници. Као језик комуникације коришћен је језик визуелних уметности са идејом да се позитивно утиче на свакодневни живот кроз образовни, креативан и комуникацијски процес. Овај вишегодишњи пројекат део је партиципативног програма аутора Божидара Плазанића, једног од најзначајнијих савремених уметника и уз учешће професионалаца из различитих области. Изложба је била отворена за посетиоце током целог месеца децембра 2022. године.

Посебни програми

Обележавање 55 година рада Завода за проучавање културног развитка

У оквиру прославе 55 година Завода за проучавање културног развитка, поставили смо изложбу паноа *55 година Завода*, где су на временској линији представљене кључне тачке у историји Завода. Изложба ових паноа је била одлична позадина панела који смо организовали на сам дан Завода, 20. априла 2022. године, а под називом *55 година истраживања*. На панелу су поред директора, Марка Крстића, и модератора, Слободана Мрђе, учествовали Бранимир

Стојковић (Факултет политичких наука, Београд), Љиљана Рогач Мијатовић (Факултет драмских уметности, Београд), Сунчица Стефановић Шестић (Републички завод за статистику Србије) и Биљана Јокић (Завод за проучавање културног развитака, Београд).

После панела *55 година истраживања*, одржаном на сам дан оснивања Завода, 20. априла 2022. године, 11. маја 2022. године уприличена је и свечана прослава поводом 55 година Завода за проучавање културног развитака, уз присуство званица из министарстава, директора установа културе, дипломатије и познатих личности из света културе и јавног живота. Окупљенима се обратила потпредседница Владе и министарка културе и информисања Маја Гојковић. Поред ње, говорили су и Марко Крстић, директор Завода; и цењени професор београдског универзитета и некадашњи дипломата господин Дарко Танасковић. Програм прославе 55 година истраживања обухватио је изложбу о раду Завода, презентацију новог сајта часописа Култура, презентацију нове дигиталне архиве Завода, водича за израду стратегија, и прву доделу јединствене специјалне награде „Стеван Мајсторовић” установи културе, за допринос културној сарадњи и то Народном позоришту у Београду.

Програми

Јун – БИОС АРТ месец

Месец јун 2022. године назвали смо БИОС АРТ месец и посветили смо га култури еколошке свести. У сарадњи са Музејом примењене уметности, Музејом на отвореном „Старо село” Сирогојно, Удружењем „Природа и уметност” и заједницом дигиталних номада Maglian Campus Дивчибаре, током целог месеца јуна 2022. године организовали смо низ догађаја, под слоганом *#умрежи_се*. Први у низу догађаја било је отварање изложбе *Биофилија*, у оквиру које су изложени радови који кореспондирају са темом биофилије, уметника који су део удружења Природа и уметност (Nature&Art). Изложбу је пратила и панел дискусија и разговор са уметницима који својим праксама показују нове могућности повезивања природних и уметничких процеса; панел је водио уметник Ђорђе Станојевић. Следећа тема и недеља у оквиру месеца јуна била је *Биосфера*. У оквиру ове недеље организоване су две трибине у сарадњи са Еко центром – центром за социо-еколошка истраживања и документацију. Прва трибина „Култура и природа од националног значаја: Бач, Голија и Студеница”. Учесници су били: Горан Милашиновић (председник Конференције за сарадњу са УНЕСКО), Славица Вујовић (Завод за заштиту споменика Војводине), Гордана Јанчић (Србијашуме), Зденка Митић (Директорка ТО Сомбор), Душка Димовић (еколошка активисткиња) и модератор Дејан Загорац (Еко центар и Запрокул). Друга трибина у оквиру недеље *Биосфере*, одржана је

под називом „Свест о свету – образовање за одржив развој за децу и младе”. На трибини су учествовали: Гордана Брун (Школа за опстанак), Тања Петровић (Млади истраживачи Србије), Јелена Бјеговић (Еко центар), Зорица Ивић Рађеновић (Пољопривредна школа са домом ученика ПК Београд), а трибином је модерирао Дејан Загорац (Еко центар и Запрокул). Програм је током ове недеље настављен у Сирогојну, у сарадњи са музејом *Старо село*, где је Завод представио своја свој пројекат „Живимо нематеријално културно наслеђе”, као и своје пројекте и издања. У оквиру треће недеље БИОС АРТ месеца, назване *Дигитални номади*, одржана је трибина „Номадске заједнице и социјална екологија”, на којој су говорили Немања Нешковић (Wild Serbia), Маријана Јовановић (Maglian Campus) и Јована Караулић (Green Art Incubator). У оквиру ове недеље организована је изложба *Умрежавања*, која је приказала дигиталне радове студената Факултета савремених уметности, конципирана као непрекидан низ пројекција радова аутора, указујући на њихову међусобну повезаност у умреженом дигиталном простору непрекидне уметничке продукције и конзумације. Истовремено је одржана и трибина „Номадска уметност и номадско мишљење”. БИОС АРТ месец је затворен последњим у низу догађаја, у Maglian кампусу – Дивчибаре, где је Запрокул имао прилику да презентује своје публикације, пројекте и програме.

„Летње грифонске ноћи” – летњи програм Завода

Завод за проучавање културног развоја први пут је током лета (јул-август 2022. године) организовао летњи програм, и то под називом *Летње грифонске ноћи у Запрокулу*, на летњој сцени Завода – на тераси и у дворишту. Програм је 21. јула 2022. године отпочео са специјалним издањем трибине *Хришћанство и филм* (циклус трибина се одржава од марта 2022. године), са специјалним гостом филмским редитељем Милутином Петровићем, док је модератор трибине био Владимир Коларић (Запрокул).

Летњи програм је потом настављен 28. и 29. јула 2022. године са ЧИП фестивалом *Ноћи поезије у Запрокулу*, као финале циклуса *Читај И Поезију* (ЧИП), које се од децембра 2021. године сваког последњег петка у месецу одржавао у Заводу. На фестивалу су учествовали бројни песници младе генерације, њих четрнаест, са две специјалне гошће: Аном Ристовић и Радмилом Петровић. Модераторка је, као и до сада, била Јована Милованчевић, водитељка Радио Београда. Летњи програм наставио се током месеца августа 2022. године.

На тераси и у башти Завода организовали смо прву трибину из циклуса *Разговори са савременицима*, коју је водила Сања Милић, уредница *Културно-уметничког програма РТС-а*, на којој је гост био Ђорђе Кадијевић, наш прослављени синеаиста. Многобројна публика из света културе и уметности, овацијама је поздравила овај разговор.

Летње грифонске ноћи у Запрокулу смо завршили изложбом „Ворхол”, још једном у низу изложби посвећених великанима уметности, а поводом 35-годишњице смрти Ендија Ворхола. Серијом фотографија (портрета и аутопортрета) желели смо да дочарамо Ендија каквог раније нисмо можда имали прилике да посматрамо, односно да докучимо ко је особа иза брэнда. Централно место изложбе била је скулптура Ендија Ворхола у природној величини, рад скулптора Светозара Радовића.

Јавни панели

Јавни панел у Дому омладине Београда „Култура и национална траума”

У Дому омладине Београда, у сали *Американа*, 27. септембра 2022. године, са почетком у 19 часова организовали смо велики јавни панел под називом *Култура и национална траума*, по истоименом темату часописа *Култура*. Модератор панела је била др Слађана Илић, главна уредница часописа и приређивачица овог темата. На панелу су учествовали: др Бојан Јовановић, антрополог, доц. др Слободан Рељић, социолог и новинар, проф. др Предраг Ј. Марковић, директор Института за савремену историју, проф. др Милош Ковић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Београду, др Светлана Шеатовић, научни саветник, Институт за књижевност и уметност и Горан Радовановић, филмски редитељ и сценариста. Жеља нам је била да темат, као и јавни дијалог њиме покренут, буду важан корак у активнијем односу наше културе, али и државе, према освешћивању наших колективних траума, па и стваралачки лековитом суочавању са њима.

Јавни панел у Дому омладине Београда „Култура и дипломатија”

У Дому омладине Београда, у сали *Американа*, организовали смо велики јавни панел под називом *Култура и дипломатија*, по истоименом темату часописа *Култура*. Модератор панела је била приређивачица овог темата Александра Колаковић, историчарка, виши научни сарадник са Института за политичке студије. На панелу су учествовали: Љиљана Рогач Мијатовић, ванредни професор на Факултету драмских уметности, Огњен Прибићевић, научни саветник Института друштвених наука у Београду, Невена Даковић, редовни професор на Факултету драмских уметности, Младен Лишанин, политиколог са Института за политичке студије, Немања Радоњић, доцент на Филозофском факултету у Београду и Ивана Весић, виша научна сарадница Музиколошког института САНУ.

Промоције истраживања:

Промоција истраживања „Идентитети жене у савременом визуелном стваралаштву”

У Галерији Завода 29. септембра 2022. године организовали смо промоцију резултата истраживања истраживачице Завода мр Драгане Мартиновић под називом „Идентитети жене у савременом визуелном стваралаштву”. Истраживање је спроведено у оквиру уметничког пројекта „Успон жене у култури на Западном Балкану”, иницијаторке Биљане Јотић, историчарке уметности и независне кустоскиње, који је посвећен улози и значају жене у обликовању културне и друштвене стварности. У истраживању је учествовало 30 кустоскиња и 265 визуелних уметница из пет земаља региона. На промоцији је, поред истраживачице и ауторке пројекта, учествовала и Татјана Јокановић, виша саветница у Канцеларији повереника за заштиту равноправности.

Презентација истраживања „Ефекти културне партиципације” и завршни програм Битеф Полифоније

30. септембра 2022. године у Галерији одржано је и затварање 35. *Битеф Полифоније*, у оквиру којег су осим осим Љубице Бељански Ристић, покретачке снаге БИТЕФ Полифоније, учествовале истраживачице Завода: Маша Вукановић, Биљана Јокић, Маријана Миланков, Богдана Опачић и Бојана Субашић, као и Владимир Ристић, директор ОШ „Доситеј Обрадовић“ из Омољице. Поред истраживања *Културна партиципација и културно наслеђе* (2017-2019), истраживања *Просветни радници: културна партиципација и културно образовање* (2017), представљени су и резултати пилот истраживања *Ефекти културне партиципације* (2021), и најављено је истраживање *Културне праксе ученика виших разреда основних школа у Србији*. У име Полифонија театра и програмског тима Битеф полифоније, Љубица Бељански Ристић, ауторка концепта Битеф Полифоније, уручила је захвалнице Заводу за проучавање културног развитка и сарадницама Биљани Јокић, Маше Вукановић, Бојани Субашић, Богдани Опачић и Маријани Миланков.

Радионица у оквиру БОСИ ФЕСТ-а

18. октобра 2022. године у оквиру *Београдског интернационалног филмског фестивала особа са инвалидитетом – Босифест*, који се одржава у Југословенској кинотеци, истраживачице Завода за проучавање културног развитка одржале су едукативно-забавну радионицу на тему приступачности установа културе за све, укључујући особе са инвалидитетом. Радионица је обухватила квиз на тему приступачности установа културе,

приказивање кратког документарног филма и презентацију недавно објављеног истраживања на ову тему *Култура приступачности: истраживање приступачности музеја и галерија у Републици Србији*. Радионицу и презентацију одржале су Маријана Миланков, Богдана Опачић и Бојана Субашић, истраживачице Завода. На свечаном затварању 13. Босифест-а, 19. октобра 2022. године у Југословенској кинотеци, Заводу за проучавање културног развитка додељена је и захвалница за допринос у реализацији овогодишњег пратећег програма.

Промоција истраживања „Ефекти културне партиципације: психолошка и антрополошка перспектива”

Симболично, пред 45. рођендан „Шкозоришта”, 27. октобра 2022. године у 19 часова, у Галерији Завода одржана промоција истраживања *Ефекти културне партиципације: психолошка и антрополошка перспектива* и пратећа изложба *Ретроспектива и Перспектива*. Истраживање је презентовала Биљана Јокић, истраживач Запрокула. Поред ње су говорили још Ружица Росандић, некадашњи истраживач Завода, Љубица Бељански Ристић, *spiritus movens* Шкозоришта и Школигрице и БИТЕФ Полифоније. У разговору су учествовали и некадашњи полазници. Модератор разговора била је Маша Вукановић, истраживач Запрокула. Публици је на крају приказан филм *Ефекти културне партиципације. Ретроспектива и Перспектива*, настао од материјала прикупљених током истраживања.

Презентација истраживања „Културно наслеђе Online”

24. новембра 2022. године, у Галерији Завода, презентовано је истраживање *Културно наслеђе Online*, анализа званичних веб-сајтова шест археолошких локалитета, од изузетног значаја, у Србији – Виминацијума, Феликс Ромулијане, Царске палате Сирмијума, Винче, Царичиног града и Лепенског Вира, истраживачице Завода Маје Тодоровић. Поред ауторке, овом приликом су говорили и стручњаци на пољу дигитализације културног наслеђа *Катарина Живановић*, музеолог, херитолог и шеф Изложбеног салона Галерије САНУ, *Никола Крстовић*, председник НК ИКОМ Србија и *Витомир Јевремовић*, археолог, програмер и директор ALL-ART.

Обележавање Међународног дана особа са инвалидитетом и изложба „АРТ ДИЈАЛОГ”

Поводом 3. децембра, Међународног дана особа са инвалидитетом, а у оквиру низа догађаја којима се представљају резултати истраживања *Култура приступачности: истраживање о приступачности музеја и галерија у Републици Србији*, 2 децембра 2022. године, са почетком у 12 часова, Завод за проучавање културног развитка је у Галерији отворио изложбу АРТ ДИЈАЛОГ, аутора Божидара Плазанића, као пример иновативног

приступа у остваривању комуникације са друштвено осетљивим групама. Поздравну реч упутила је Богдана Опачић, истраживачица Запрокула која је радила на овом истраживању. Отварању изложбе присуствовали су чланови удружења „На пола пута” из Панчева, чији су представници Лазар Сретеновић и Батул Никачевић читали своје песме, а у музичком делу програма представили су се Константин Нечески, Василије Џолић и Александра Романов, ученици Школе за ученике оштећеног вида „Вељко Рамадоновић” из Земуна у пратњи својих наставника Дејана Николића и Ане Атанацковић.

Промоција истраживања „Култура приступачности: истраживање о приступачности музеја и галерија у Републици Србији”

У склопу низа догађаја обележавања Међународног дана особа са инвалидитетом, Завод за проучавање културног развитка у сарадњи са Музејом савремене уметности, представио је резултате по први пут спроведеног истраживања *Култура приступачности: истраживање о приступачности музеја и галерија у Републици Србији*, 6. децембра 2022. године у Музеју савремене уметности. Поздравну реч, упутиле су Маријана Коларић, директорка музеја и Оливера Игњатовић, самостални саветник, руководилац групе за заштиту непокретних културних добара, задужбина и фондација у Министарству културе. У наставку, истраживачице Запрокула Маријана Миланков, Богдана Опачић и Бојана Субашић, ауторке овог истраживања, представиле су резултате истраживања кроз занимљиву и интерактивну радионицу у виду квиза, намењену запосленима у музејима, галеријама, али и запосленима у култури, на којој је публика могла да се упозна са тренутним стањем у музејима и галеријама, али и да чује значајне предлоге за унапређење и развој. Публикација *Култура приступачности* подељена је свим учесницима.

Сарадња са амбасадама и организацијама у култури

Међународна конференција Словачка национална мањина – Култура и значај и изложба „Словачко наивно сликарство у Србији”

3. октобра 2022. године, поводом *Првог фестивала словачке наивне уметности у Србији* у оквиру манифестације *Дани европске баштине*, у Галерији Завода за проучавање културног развитка одржана је међународна конференција *Словачка национална мањина – Култура и значај*. Конференција је обухватила најзначајнија питања културне политике према националним мањинама, културне дипломатије, сарадње српског и словачког народа и стваралаштва словачке националне мањине у Србији. Говорили су: Марко Крстић, директор Завода, Моника Подскланова Шухајдова, заменик амбасадора Амбасаде Словачке Републике

у Београду, Алма Ризвановић, посебна саветница Министарства културе и информисања за национале мањине, Горан Милашиновић, председник Националне комисије за сарадњу са Унеском, Обшуст Кристијан, из Архива Војводине и Центра за српско-словачке теме и Павол Рибар, председник Одбора за развој, презентацију и заштиту словачког наивног сликарства у Србији, Фондације Бабка Ковачица. Павел Бабка, оснивач фондације *Бабка Ковачица* свечано је отворио изложбу *Словачко наивно сликарство у Србији*, а премијерно је приказан и филм о познатој словачкој уметници Еви Хусариковој, у чију част је Запрокул издао персонализовану поштанску марку са мотивом слике „Ковачичка девојка”, коју је директор Завода свечано уручио уметници. Изложба је била отворена до 17. октобра 2022. године.

Програм поводом обележавања 120 година дипломатских односа Србије и Кубе и изложба „ЧЕ.59.КГ”

4. новембра 2022. године, са почетком у 12 часова, уз присуство бројних представника амбасада у Србији, званица из дипломатског кора и познатих личности из културног живота, у организацији Завода и амбасаде републике Кубе организована је прослава *120 година дипломатских односа Србије и Кубе*. Поред директора Завода, Марка Крстића, о култури и историји дипломатских односа Србије и Кубе говорио је његова екселенција Густаво Триста дел Тодо, амбасадор Републике Кубе, потом Станко Благојевић, помоћник министра културе за међународне односе и европске интеграције у области културе. У наставку програма Марко Терзић, виши кустос Музеја 21. октобар из Крагујевца је отворио изложбу „ЧЕ.59.КГ”, инспирисану Че Геварином посетом Југославији, а чији је аутор. Изложба је била отворена за посетиоце до 17. новембра 2022. године.

Остало

Додела награде Новица Тадић

У Заводу за проучавање културног развитка 14. јула. 2022. године у 13 часова свечано је додељена престижна књижевна награда „Новица Тадић” за младе песнике, пети пут за редом, под покровитељством Министарства културе и информисања Републике Србије, а у реализацији Запрокула. Награда је додељена Мату Уљаревићу, за рукопис *Гуштеров реп*. Награда се састоји од дипломе и плакете с ликом Новице Тадића и новчаног износа, а збирка ће бити објављена у едицији „Присуства“, у издању Завода за проучавање културног развитка.

Научна конференција Естетичког друштва Србије

Естетичко друштво Србије одржало је своју научну конференцију у Галерији завода за проучавање културног развика 12., 13. и 14. маја 2022. године. Тема овогодишње конференције била је „Естетика и игра”.

Интердисциплинарна научна конференција Филозофија медија: медији и слобода

У Галерији Завода одржана је 14. и 15. септембра 2022. године интердисциплинарна научна конференција *Филозофија медија: медији и слобода*. Овај научни скуп организовали су Естетичко друштво Србије, Факултет педагошких наука, Јагодина, Универзитета у Крагујевцу, НВО „Млади грашак” за уметност, културу, медије и друштвена питања, уз подршку Завода, као посебног партнера.

Међународни пројекат DAICE у оквиру ЕРАЗМУС+ пројекта

Завод је од 6. до 10. новембра 2022. године био домаћин сусрета партнерских организација из Хрватске, Словеније, Румуније, Бугарске и Немачке у оквиру пројекта ЕРАЗМУС+ програма *Дигитални приступи за међугенерациско културно образовање* (Digital Approaches for Intergenerational Cultural Education – DAICE). Учесници су имали прилику да се током боравка у Београду упознају са различитим примерима добрих пракси у овој области (у Центру за промоцију науке, Народном музеју Србије, Библиотеци Града Београда, креативном хабу Нова Искра, Археолошком парку Виминацијум), док су представници Народног музеја Лесковац, Народног музеја Панчево, Центра за урбани развој, иновативног блога Ђуроплов о културном наслеђу и Установе културе Божидарац били предавачи на скупу у Заводу.

5.2 Награда Новица Тадић

Конкурс за младе песнике „Новица Тадић“, покренут је 2018. године на иницијативу Министарства културе и информисања у организацији Завода, а у циљу подстицања стваралаштва младих песника на српском језику, док је у оквиру едиције „Присуства“, у којој се издају награђени рукописи до сада је објављено 10 књига. Године 2022. конкурс је расписан у марту, пре чега је формирана петочлана стручна комисија за процену рукописа. Комисија је 15. јуна 2022. године донела одлуку да Књижевну награду „Новица Тадић“ додели Мату Уљаревићу, за рукопис „Гуштеров реп“. Награда у облику дипломе, плакете и новчаног износа добитнику је свечано уручена 17. јула 2022. године на дан рођења Новице Тадића, у Галерији

Завода. Рад на објављивању награђеног рукописа подразумевао је формирање коначне верзије рукописа у сарадњи аутора са рецензентом, лектуру и коректуру, дизајн и прелом, припрему за штампу и штампање збирке под коначним називом „Сутерен“.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставка бюдета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4242	Услуге образовања, културе и спорта.	Услуге културе.	<ul style="list-style-type: none"> – Трошкови хонорара чланова комисије и друге услуге образовања, културе и спорта; – Новчана награда за добитнике награде. 	465,000.00	455,937.50	9,062.50
Укупно				465,000.00	455,937.50	9,062.50

5.3 Форум о оправдању стваралаштва и Београдски контрапункт

Београдски контрапункт 2022

Међународна конференција „Београдски контрапункт“, у реализацији Завода и на иницијативу Министарства културе и информисања, са циљем успостављања дијалога између значајних уметника и мислилаца из различитих делова света о важним питањима нашег времена, јуна 2022. године одржан је на тему ТЕСЛА: ИНСПИРАЦИЈА. Учесници скупа одржаног у Југословенској кинотеци у две сесије билу су Ђуро Коруга, Душан Јововић, Даница Максимовић, Лусине Хованисијан (Јерменија) , Данијеле Меучи (Италија), Милан Личина и Владимир Пишталo. Модератор је био Александар Гајшек, а учесницима се обратила министарка културе Маја Гојковић. Догађај је изазвао велику пажњу шире публике, установа културе и медија.

Форум о оправдању стваралаштва 2022

Форум о оправдању стваралаштва 2022. године одржан је у Народном позоришту у Београду, на малој сцени Раша Плаовић, 15. и 16. новембра 2022. године, у организацији Завода за проучавање културног развитака, Народног позоришта и Српског филозофског форума, а под покровитељством Министарства културе Републике Србије. Форум је одржан у

две сесије, током два дана и био је посвећен теми *Ентропија и стваралаштво*. Учесници су били угледни уметници, филозофи и научници из Србије и иностранства: Ханс Мајер-Ајхен (Немачка), Ив Кудано (Белигија), Рафаела Фонтана (Италија), Никола Кајтез, Бранко Коларић и Владимир Табашевић. Разговор је обogaћен перформансима Марка Стојановића, нашег најпознтијег пантомимачара и спектакуларним плесачима који су извели специјално осмишљену тачку са УВ светлима. Модератор догађаја био је Драган Вучелић, познати српски глумац и телевизијски водитељ. Догађај је изазвао значајну пажњу публике и медија.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставке буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4221	Трошкови службених путовања у земљи.	Трошкови превоза на службеном путу у земљи (авион, аутобус, воз и сл.) и трошкови смештаја на службеном путу.	– Трансфер учесника; – Хотелски смештај за учеснике.	372,000.00	370,928.44	1,071.56
4235	Стручне услуге.	Остале стручне услуге.	– Опрема и остале техничке услуге за симултани превод; – Остале стручне услуге.	680,000.00	680,000.00	0.00
4237	Репрезентација.	Репрезентација	Кетеринг и репрезентација.	30,000.00	30,000.00	0.00
4242	Услуге образовања, културе и спорта.	Услуге културе.	Услуге културе.	200,000.00	173,412.52	26,587.48
Укупно				1,282,000.00	1,254,340.96	27,659.04

Напомена: Почетком године добили смо допис од Управе за трезор у коме се наводи да се обуставе сви поступци јавних набавки и да се за најважније од њих тражи посебна сагласност од Министарства финансија. Тренутно смо реаговали и са образложењем тражили реализацију јавних набавки предвиђених буџетом за 2022. годину. На жалост, нисмо добили одговор на наш захтев. Сходно напред изнетом трудили смо се на све начине да важне пројекте реализујемо услед новонастале ситуације за ову годину. С обзиром на то да сагласност на име покретања поступка јавне набавке штампе нисмо добили, ради спровођења планираних

програмских активности, било је одступања између планираних буџетских трошења, и реализације истих на апропријацији 4234 – Услуге информисања, за средства која су програмом рада установе планирана за услуге штампе у оквиру јавне набавке.

5.4 Библиотека Завода за проучавање културног развика

Основна делатност Библиотеке Завода за проучавање културног развика је да пружа приступ информацијама тако што их свеобухватно прикупља, обрађује и ставља на располагање истраживачима Завода, као и свим заинтересованим странама. У обављању своје делатности Библиотека Завода прати и примењује принципе савременог библиотекарства, редовно прати прописе и набавља актуелну стручну литературу.

Ове године координатори пројекта Библиотека Завода интензивирали су рад на умрежавању са специјалним библиотекама као и јавним библиотекама у Србији и учланили су се у репрезентативно удружење библиотекара *Библиотечко друштво Србије*. Присутствовали су годишњем стручном окупљању и усавршавању библиотекара у Србији *Библионет 2022* које је ове године одржано у Чачку.

Руководилац Одељења за документацију и информатичку подршку и библиотекар Завода за проучавање културног развика Маријана Узуновски, одржала је обуку за запослене и кориснике Библиотеке Завода, под називом *Новинска писменост и критичко мишљење у библиотекама*. Иницијатива за одржавање ове обуке потекла је од Библиотеке града Београда у оквиру међународног Еразмус+ пројекта *Унапређење кључних грађанских вештина у ери постистине: новинска писменост и критичко мишљење* (Enhancing Key Civic Competences for the Post-truth Era: News Literacy and Critical Thinking – ESSENTIAL).

Током 2021. године отпочео је и посебан пројекат у оквиру Библиотеке Завода под називом *Дигитални архив Завода* који представља својеврстан вид дигиталне библиотеке свих издања и материјала Завода насталих у периоду од 1967. до 2020. године и обухвата укупно 247 јединица, који је завршен и презентован у 2022. години и јавно доступан на линку: <https://arhiva.zaprokul.org.rs/>

Рад на пројекту Библиотека Завода спроведен је по плану и програму за 2022. годину, при том премашујући циљеве зацртане почетком године. Одобрена средства за набавку материјала, иако знатно смањена, утрошена су у потпуности. Захваљујући пројекту Библиотека Завода у 2022. години библиотечки фонд је обогаћен публикацијама набављеним куповином, као и публикацијама добијеним поклоном. Ово повећање фонда публикацијама из области културе, социологије, теорије и историје уметности допринело је квалитетнијем и инспиративнијем раду истраживача на текућим пројектима.

Редовни годишњи извештај о библиотечком пословању достављен је Народној библиотеци Србије и Републичком заводу за статистику Републике Србије, преко Матичног одељења Библиотеке града Београда.

Спецификација трошкова

ЕК	Опис	Ставка буџета	Спецификација	Планирано	Реализовано	Неутрошено
4263	Материјали за образовање и усавршавање запослених.	Публикације, књиге, часописи.	Стручна литература.	50,000.00	50,000.00	0.00
Укупно				50,000.00	50,000.00	0.00

5.5 PRESS извештај

Завод за проучавање културног развика у 2022. години интензивирао је промоцију путем свих доступних канала маркетинга, а велика пажња посвећена је медијском наступу установе на телевизијама са националним фреквенцијама, као и реномираним дневним и недељним часописима.

Саопштења Завода, као и фотографије које је су настале током медијског праћења догађаја одржаних у Заводу, или у сарадњи са њим, преношени су у целини или деловима у многим медијима. Посебна пажња усмерена је ка приказивању спроведених истраживања у култури и анализи резултата. Новинари су користили податке и објашњења разних тема, позивајући истраживаче да одговоре на важна и актуелна питања у култури.

У јубиларној 55 години рада Запрокула, успоставили смо нове трендове у медијима – о Запрокулу је ове године рекордно пренето преко 848 афирмативних вести. Били смо место истраживања, свакодневно обавештавајући грађане о најважнијим дешавањима у култури, трендовима, константама, предлозима добрих и иновативних мера за побољшање и развој. Објављено је преко 694 чланака у штампи и на интернету у којима смо презентовали разна дешавања, саветовали и износили податке на тему културе. Директор, портпарол и истраживачи Запрокула преко 154 пута на телевизији и радију обавештавали о најновијим дешавањима у култури.

Посебну пажњу изазвала је промоција књиге *Укуси Делиблатске пешичаре*, која је одржана у Делиблату у Делиблатској чарди. Ова промоција привукла је велики број публике, али и медија, па је на пут до Делиблата уз посету Народном музеју у Панчеву и обилазак природних лепота пошло 26 медијских радника.

Појачана је продукција визуала за све друштвене мреже, које такође бележе раст. Дизајн је усклађен и сада прати сва медијска иступања. Број пратиоца Запрокула на Фејсбук је страници износи: 10.544 активних корисника. Инстаграм налог има 1.637 пратилаца укупно. Твитер налог има 703 пратилаца, док је Linked In налог угашен. По параметрима друштвених мрежа бележимо раст од 15% на свим каналима. Медијска мејлинг листа Завода и листа институција културе и организација сада броји преко 2.500 контаката. Такође, урађен је и промотивни материјал Завода, који подржава један доследан визуелни идентитет наше установе и то: фасцикле, блокови, кесе и календари за 2023. годину.

Телевизија	
Националне и иностране фреквенције	Број гостовања и прилога
РТС	34
ТВ Нарру	19
ТВ Пинк	13
Студио Б	9
Танјуг	7
Н1	3
Тв БХ	3
Тв Панчево	3
Тв Нови Бечај	3
Тв Нови Сад	2
Нова С	2
К1	2
ТВ Прва	1
Тв Војводина	1
Регионалне и локалне ТВ	32
УКУПНО	129

Радио	
Националне фреквенције	Број гостовања и прилога
Радио Београд	23
Радио 202	2
УКУПНО	25

Штампа и интернет (укупан број објава 694)	
Штампа	Број објава
Новости	25
Политика	14
Данас	20
Печат	3
Блиц	2
24 сата	4
Народне новине	2
Локалне новине	5
УКУПНО	37
Интернет	Број објава
Vesti.rs	75
Naslovi.net	69
Novosti.rs	41
Rts.rs	35
Krstarica.com	30
Tanjug.rs	27
Danas.rs	24
Izlazak.com	21
Time.rs	19
Blic.rs	17
Ogledalce.rs	14
Politika.rs	12
Dnevnik.rs	11
seecult.org	10
013info.rs	7
Појединачни портали	235
УКУПНО	657